

HYVÄN SUOMALAISEN RUOAN LÄHTEILLÄ

ATRIA TUOTTAJAT

2/2019

”Unettomat yöt
palkitaan terveillä
vasikoilla”

VIKKO NAVETTAVALKEAN TILALLA 29

4

Suomalaiset
viljelijät
osaavat lukea
luontoa, kiittää
Liisa Pietola.

12

A-Rehu
on suuri
teollisuuden
sivuvirtojen
hyödyntäjä.

17

Vastuullisessa
ketjussa
jokainen lenkki
luo laatua
intohimolla.

Ruoka saadaan luonnosta, jos luonto sen antaa

Keskustelu ilmastomuutoksesta ei ole merkittävästi vaikuttanut ihmisten ostojen ja kulutuskäyttäytymiseen. Suomessa 93 prosenttia väestöstä syö lihaa. Tilanne on ollut suhteellisen vakaa vuosikaudet. Meidän ei kuitenkaan saa olla piittaamattomia keskustelulle eikä itse ilmastomuutokselle. Meidän on tunnistettava oma vastuumme luonnosta. Tärkeintä on tehdä käytännön toimenpiteitä, jotka pienentävät toimintamme ympäristövaikutuksia.

ATRIALLA ON menossa joukko hankkeita, joiden päämääränä on muun muassa energia- tehokkuuden parantaminen, prosessihävikin pienentäminen ja pakkausmateriaalien käytön optimointi. On kiinnostavaa, että ympäristön kannalta suotuisat ratkaisut ovat myös taloudellisesti järkeviä, usein jopa lyhyessä ajanjaksossa. Esimerkiksi heikko energiatehokkuus on turha kustannus.

RUOANTUOTANNON ILMASTOVAIKUTUKSET ovat olleet aktiivisen työstön aiheena viime vuodet, ja aktiivisuus on kasvanut viime kuukausina entisestään. Menemättä sen syvällisemmin tieteelliselle tasolle, tämän hetken käsityksen mukaan kotieläintuotanto aiheuttaa globaalisti noin 11 prosenttia hiili-

dioksidipäästöistä ja ruoantuotanto kokonaisuutena 18 prosenttia. Viimesyksyisen tutkimuksen mukaan ihmisten "lihaa vai ei" -pohdinnassa suurin kysymys on edelleen eläinten kohtelu ja hyvinvointi – eivät ilmastokysymykset.

ON SELVÄÄ, että yritykset joutuvat ja saavat ottaa enemmän vastuuta tekemisistään ja tekemistensä vaikutuksista. Taloudellista menestystä vaaditaan ja tarvitaan, mutta toiminnan on oltava kestäväällä perustalla sekä läpinäkyvästi raportoitavaa ja raportoitua. Suosittelemme tutustumaan Atrian yritys- vastuuraporttiin – ei pelkästään vastuun, vaan myös toiminnan näkökulmasta.

VÄHEMMÄN SUOLAA ruokaan, ruokaturvallisuutta, kestäviä tuoteinnovaatiota, kasvis- tuotteita, eläinten hyvinvointia, vähemmän soijaa ja sekin vastuullisesti, osaamisen kehittämistä, työturvallisuutta, ympäristövaikutusten minimointia. Kiistatta hyviä ja välttämättömiä asioita. Meillä on kaksi vastuullisuusperiaatetta: tehdään eikä pelkästään puhuta ja vastuullisuus on meille kilpailuetu.

Juha Gröhn
toimitusjohtaja, Atria-konserni

29
Viikko tilalla -juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina.

4 *“Meidän pitäisi kertoa suureen ääneen siitä kaikesta hyvästä, mitä tiloilla tehdään ympäristön hyväksi”*

– MTK:n ympäristöjohtaja Liisa Pietola

17
TEEMA:
vastuullinen ketju tarvitsee kaikkien panoksen.

NOLLA TYPISTETTYÄ SAPAROA ja yhdeksän muuta lukua vastuullisuudesta

10

ATRIA TUOTTAJAT 2/2019

- 2 PÄÄKIRJOITUS**
Vastuullisuus on kaikkien etu.
- 8 KYSYMYSPARI**
Miksi Feelia ja Eckerö Line valitsevat suomalaisen lihan?
- 11 YRITYSVASTUU**
Alkutuotanto on kiinteä osa Atrian kestävästä ruokaketjusta.
- 12 SIVUVIRRAT REHUOKSI**
Miksi heittää pois rehuksi kelpaavia raaka-aineita?
- 16 REISSUSSA**
Kiinalaisvieraat tutustuivat Puputin tilan emolehmäpihattoon Lapualla.
- 22 KYSYMYKSET & VASTAUKSET**
Tuottajan työpöydän ABC.
- 23 TAUTISUOJAUS PARANTAA TULOKSIA**
Prohealth-hanke selvitti broileri- kasvatamoiden tautisuojausta viidessä eri maassa.
- 24 TUNNISTA LÄÄKITTÄVÄT**
Sikatilalta kerättiin tietoa tuotanto- olosuhteista, terveydestä ja lääkityksestä.
- 26 PEITTOAAKO HÄRKÄPAPU SOIJAN?**
Soijapohjaisen tiivisteiden vaihtaminen härkäpapuun ei ole heikentänyt lihasikojen tuotantotuloksia.
- 28 LEMPIRESEPTINI**
Harri Rosenberg suosittelee värikästä kiinalaista pataa.
- 32 KALIAMIN LOUHINTAA JA NURMISEOKSIA**
Nurmet Rahaksi -hankkeessa tutkittiin nurmenviljelyn tehostamisen keinoja.
- 34 JÄLJITETTÄVÄT KASVOT**
Jäljitettävyyden takaa turvalliset tuotteet, sanoo Mäen tilan isäntä Pasi Korhonen.
- 36 SIITOSSONNIHUUTOKAUPPA**
Angus-sonni Männistön Päällickö oli hintakunkku.
- 37 HIILIVILJELY**
Hiilen sitomista edistävät ratkaisut ovat myös kustannustehokkaita.
- 38 TUOREET**
Uutta ja ajankohtaista.
- 39 HENKILÖKUVASSA**
Carbo hiilineutraali nautaketju -hankkeen projektipäällikkö Maiju Pesonen.

Luonnon kanssa ei voi valehdella

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK:n ympäristöjohtaja Liisa Pietolaa harmittaa yksi asia: ympäristöön liittyvä keskustelu kärjistyy nykyään nopeasti.

Asiat esitetään totuuksina vailla tietopohjaa ja tarvittavaa ymmärrystä asian taustalla. Mielestäni jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseen, mutta sen esittäminen ainoana totuutena usein rikkoo eikä rakenna, **Liisa Pietola** linjaa.

Liisa seuraa vuodenkiertoa tarkasti, tapa on ollut hänellä lapsuudesta lähtien. Perheellä on viljelyssä Liisan isän kotitila, joka on hänelle tärkeä henkireikä ja mansikkapaikka. Luonnon monimuotoisuus vaatii pelloilta pinta-alaa, ja Pietolankin pelloilla olisi yksi

tarve: hiilensidonnalla kannalta kriittinen nurmi tarvitsisi lehmää, mutta niitä ei pelloilla tällä hetkellä laidunna.

SUKUPOLVIEN TYÖLLE ANSAITSEMANSÄ KIITOS

Uravalinta oli Liisalle helppo, sillä kiinnostus luontoon tuli vahvasti maaperätutkijana toimineen isän kautta.

– Halusin aina työskennellä luonnon kanssa. Agronomiopiskelijana suoritettu harjoittelu karjatilalla meinasi toki viedä sydämeni kotieläintieteisiin, mutta maaperä- ja ympäristötutkimus veti pidemmän korren.

Liisan isoäiti teki pitkän uran tarkkailukarjakkona. Historia kokonaisen sukupolven yli osoittaa, kuinka hienoa työtä suomalaisessa maataloudessa on tehty ja kuinka pitkälle yhteistyöllä on päästy. Maataloudessa täytyy mennä rohkeasti eteenpäin ja kertoa rinta rottingilla kaikesta siitä hyvästä, mitä tiloilla tehdään suomalaisen ympäristön ja elintarviketietäjän eteen. Ilman tuottajia ja viljelijöitä jäisi iso tyhjiö.

OPETTAJAN PEDANTTIUS

Kahdeksan vuotta sitten Liisasta tuli MTK:n ympäristöjohtaja. Sitä ennen hän työskenteli Helsingin yliopistossa tutkimus- ja opetustöissä ja on siellä edelleen maanviljelyskemian ja -fysiikan dosenttina. Työkokemusta kertyi myös Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksesta, Lukesta ja lannoiteteollisuudesta maatalouden ympäristöratkaisujen tuotekehityspuolella.

Voisi sanoa, että Pietola on työskennellyt aina maan kanssa ja seurannut ilmastonmuutokseen liittyvää keskustelua aitiopaikalta.

– Ympäristöjohtajana minut yllätti eniten tietotason heikkous. Joudun opettamaan peruskoulun oppimäärää biologiasta, kemiasta ja perusmaataloudesta – siitä, mitä ylipäätään tiloilla tehdään.

Liisan mielestä uskomatonta on myös se, etteivät ihmiset tiedä, miten metsä kasvaa ja miten sitä hoidetaan. Uusille sukupolville ei ole itsestäänselvyys, että edes mummolassa olisi ollut maatila.

– Sydäntäni särkee, kun lapsen suusta kuulee, että liha ja maito tulevat tulevaisuudessa laboratorion. Mielestäni sellaista on vastuutonta opettaa. Liha ja maito tulevat jatkosakin tiloilta, piste, Liisa pamauttaa.

SUOMALAISTEN VILJELIJÖIDEN OSAAMINEN ON KORKEALLA TASOLLA

Suurelle yleisölle on täysi mysteeri, kuinka osaavia tulevaisuuden yritysjohtajia suomalaisilla tiloilla työskentelee.

– EU:ssa mietitään, miten esimerkiksi viljelijöitä pitäisi kouluttaa, mutta suomalaisten osaaminen on paljon edellä verrattuna moniin muihin. Viljelijät kyllä

tietävät, mitä pitää tehdä, kyse ei ole tietotaidosta vaan kannattavuudesta. Suomalaiset ovat aina osanneet kunnioittaa luontoa, joka on pääroolissa. Aina.

TUTKIMUS TULEVAISUUDESSA KETTERÄMMÄKSI

Tutkijana Liisa odottaa tulevaisuuden tutkimustyöltä otetta, joka ei parjaisi menneisyyttä vaan ymmärtäisi historian. Tärkeää olisi myös nähdä, miten Suomessa on koko ajan parannettu elintarviketuotantoa tilatasolla tiedon karttuessa.

– Tutkijoilla pitäisi olla suora rahoitus valtion budjetista eikä yksittäisistä hank-

”Uusille sukupolville ei ole itsestäänselvyys, että edes mummolassa olisi ollut maatila.”

keista. Meidän täytyisi päästä takaisin tekemään pitkäjänteistä akateemista tutkimusta soveltavan tutkimuksen mukana. Tällä hetkellä kaikki aika menee rahoituksen hakemiseen, mikä on täydellistä resurssien hukkaamista. Eivätkä tutkijat ehdi julkaista kipeästi kaivattuja tuloksia riittävän nopeasti.

Akateemisten tutkijayhteisöjen ja erilaisten säätiöiden tekemä tutkimustyö eroavat toisistaan.

– Kun ulkopuolelta laudotaan totuuksia ja ohjeita esimerkiksi ulkomaisiin tapauksiin pohjautuen vailla suomalaista kompetenssia, eväät ovat aika köyhät. Suomessa täytyisi olla käytössä vertaisarvioitua, Suomen oloissa testattua tietoa.

MIKSI TIETOA EI HYÖDYNNETÄ?

Liisan oma maaperätieteiden tiedeyhteisö ei ole kovin kiinnostava suurelle yleisölle. Miettikää nyt: maa ja maatalous! Yhtäkkiä kuitenkin maaperän hiilensidonta on yksi tärkeimmistä asioista ja kaikki ovat ainakin kuulleet siitä. Tiedonvajeita on paljon ja tietoa tulee paljon ulkopuolelta

KUKA?

Liisa Pietola on MTK:n ympäristöjohtaja sekä maanviljelyskemian ja -fysiikan dosentti Helsingin yliopistossa.

Perheellä on viljelyssä Liisan isän kotitila. Liisa on lenkki sukupolvien ketjussa ja mukana tilan kylvötyöissä. Viljelykierrossa on tällä hetkellä pääosin kevätiljoja ja nurmia.

Suomalainen ympäristövastuu

Vesivarat ja kuivuminen liittyvät vahvasti ilmastonmuutoksen tulevaisuuteen. Voisimmeko sopia, että söisimme kotimaista ruokaa? Emme voi sanoa olevamme vastuullinen kansa, jos syömme meloneita alueelta, jossa on vesipula.

Kotitaloudet voivat vaikuttaa energian kuluttamiseen valtavasti – ei tulikuumia suihkuja ja villasukat jalkaan. Jos ostat vaatteiden, niin osta kunnollinen ja käytä sitä. Vanhan ajan kiertotalouden logiikka pitäisi lisätä

peruskouluun oppiaineeksi. Kun vaate menee rikki, sitä ei laiteta roskeen vaan kudotaan loput matoiksi.

Toivon sydämestäni, että suomalaisten maa- ja metsätalousyrittäjien valtava positiivinen panos tulisi paremmin esiin ja sille annettaisiin arvo yhteiskunnassa. Pidetään ryhti suorassa ja tehdään yhdessä parempi huominen.

Liisa Pietola

KUKA?

Jukka Ojala
Toimitusjohtaja, Feelia Oy

**MITÄ KOTIMAISSUUS
MERKITSEE SINULLE?**
Suomalaista työtä,
raaka-ainetta ja laatua.

Kotimainen liha on ympäristöteko

Kuinka tärkeitä suomalaiset Avainlippu-tuotteet ovat yrityksellenne?

Meille on tärkeää, että voimme hankkia suomalaisia raaka-aineita, joissa on Avainlippu- ja Hyvää Suomes- ta -merkit. Näin voimme luottaa siihen, että ruoka on valmistettu Suomessa suomalaisista raaka-aineista. Olemme antaneet asiakkaillemme lupauksen mahdollisimman korkeasta kotimaisuusasteesta.

Miten tuotte kotimaisuutta esille ruokatarjonnassanne tai raaka-ainevalinnoissanne?

Tuomme sen esille pakkauksissamme, asiakas- ja sidosryhmätapaamisissa, nettisivuilla ja esityksissämme. Kotimaiset raaka-aineet ovat lähes aina esillä, kun tapaamme asiakkaitamme tai eri sidosryhmiä.

Vastuullinen yritys toimii mahdollisimman kestäväällä tavalla ja sovittaa yhteen yrityksen sekä sidosryhmien tavoitteet ja odotukset. Mitkä vastuullisuuden osa-alueet ovat teille merkityksellisimmät?

Kaikki tuotteemme valmistetaan biokaasulla, ja tehtaamme lämmitys- ja käyttövesienergia on bio-kaasuenergiaa. Jäljitettävyyttä lisää ruuan turvallisuutta, ja läpinäkyvä tuotantoketju takaa sen, että tuotteen alkuperään ja laatuun voi luottaa. Tiedämme aina, kuinka ruoka on tuotettu ja miten se on jalostettu.

Mikä on suurin ympäristötekonne tänä vuonna?

Vuotta 2019 on eletty tällä haavaa vasta muutama kuukausi, joten suurin ympäristötekomme tällä hetkellä on se, että valitsimme joulukuussa 2018 valmistuneessa uudessa tehtaassamme tuotteiden valmistusenergian lähteeksi kotimaisen biokaasun.

Valitsemme kotimaisen lihan koska...

...jäljitettävyyttä, suomalaiset tuotanto-olosuhteet sekä ruoan matka pellolta, tiloilta ja Atrialta Feelian tehtaalle on vastuullista ja kestävä.

Kotimaisuus merkitsee Feelia Oy:lle ja Eckerö Line Ab Oy:lle vastuullista ja luotettavaa tapaa toimia. Sitä, että ollaan reiluja ja rehtejä sekä tehdään, mitä luvataan.

Kuinka tärkeitä suomalaiset Avainlippu-tuotteet ovat yrityksellenne?

Suomalaisena laivayhtiönä toimintamme perustuu suomalaisuuteen, suomalaisiin palveluihin ja osaamiseen. Suomalaiset Avainlippu-tuotteet ovat meille tärkeitä ja teemme laajaa yhteistyötä isojen suomalaisten ruokakatojen kanssa, kuten Atria, Valio, Meira ja Kespro.

Miten tuotte kotimaisuutta esille ruokatarjonnassanne tai raaka-ainevalinnoissanne?

Ruoka on meille m/s Finlandialla tärkeä asia ja haluamme painottaa valinnoissamme vastuullisuutta sekä kestävyyttä. Raaka-aineiden kotimaisuutta tuomme esiin ravintoloissamme ja markkinoinnissamme. Viestimme asiasta verkkosivustollamme ja järjestämme laivalla avoimia tilaisuuksia, jotka tuovat esiin kotimaisia huippuraaka-aineitamme.

Vastuullinen yritys toimii mahdollisimman kestäväällä tavalla ja sovittaa yhteen yrityksen sekä sidosryhmien tavoitteet ja odotukset. Mitkä vastuullisuuden osa-alueet ovat teille merkityksellisimmät?

Laivayhtiönä Itämeri ja ympäröivä saaristomme on meille elinehto. Teemme kehitystyötä polttoainekulutuksen vähentämiseksi. Kierrätämme laivan jätteet ja teemme töitä ruokahävikin vähentämiseksi. Syntynyt ruokajäte toimitetaan biokaasun raakamateriaaliksi.

Mikä on suurin ympäristötekonne tänä vuonna?

Mitään yksittäistä, suurta ympäristötekoa on vaikea nimetä, niin paljon tehdään joka päivä. Kehitämme vastuullisia toimintatapojamme liiketoiminnassamme ja koko arvoketjussamme. Henkilökuntamme osallistuu ympäristötyöhön sekä vastaa oman työnsä ympäristö- ja vastuullisuustavoitteista joka päivä ympäri vuoden.

Valitsemme kotimaisen lihan koska...

...haluamme tarjota turvallista, puhdasta ja laadukasta ruokaa. Haluamme tietää, mistä käyttämämme liha tulee ja missä oloissa tuotantoeläimet on kasvatettu. Koemme suomalaisen, lähellä tuotetun lihan olevan myös ympäristöteko. Suomalaisena yhtiönä haluamme tukea suomalaista työtä ja maataloutta.

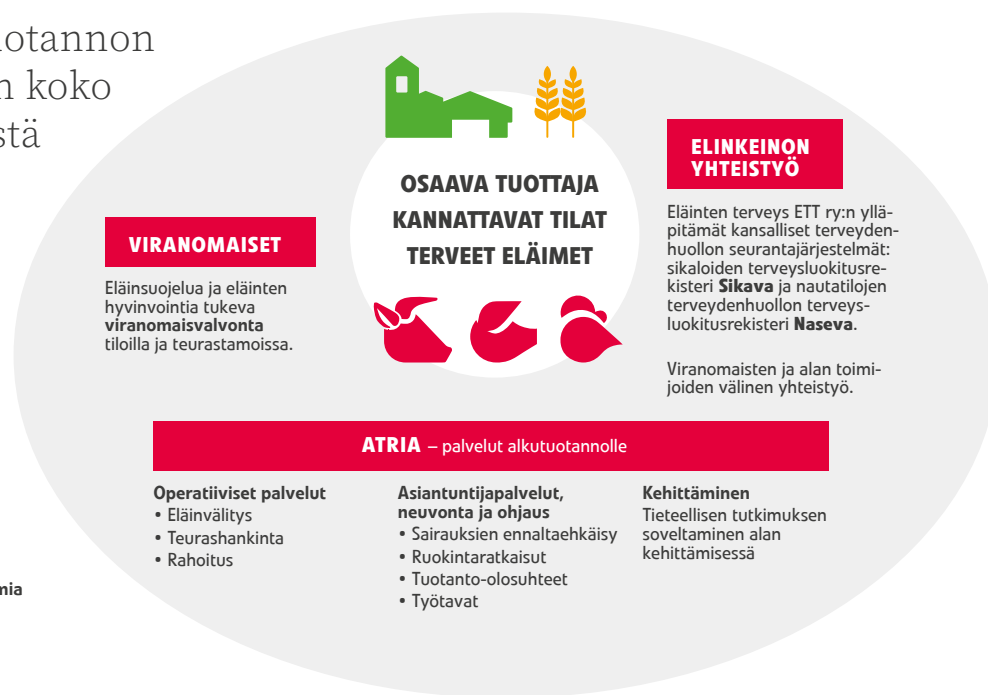
KUKA?

Johanna Hertsi
Supply Chain Manager,
Eckerö Line Ab Oy

**MITÄ KOTIMAISSUUS
MERKITSEE SINULLE?**
Vastuullista ja luotettavaa tapaa toimia – ollaan reiluja ja rehtejä sekä tehdään, mitä luvataan!

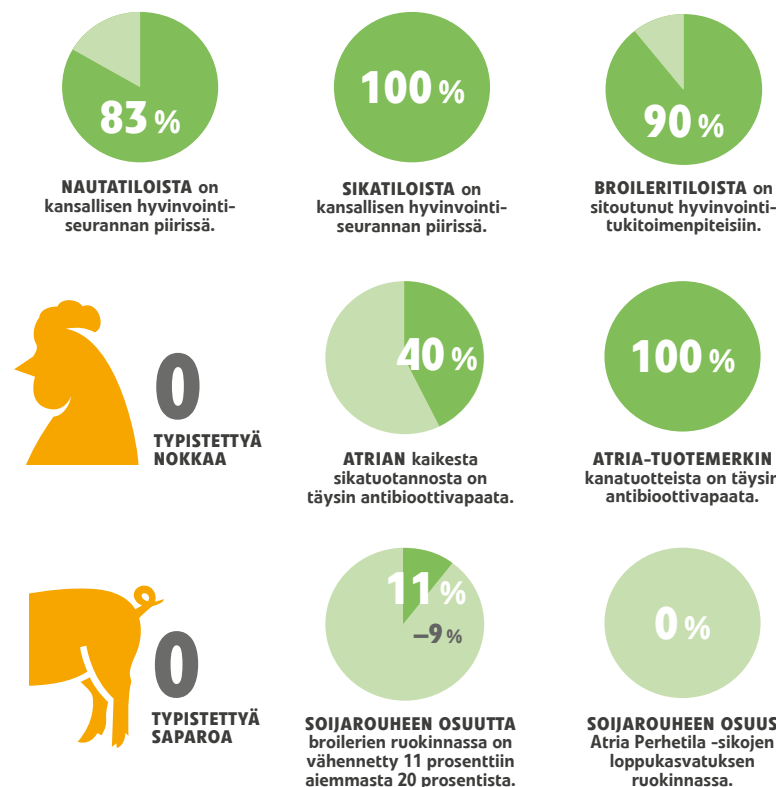
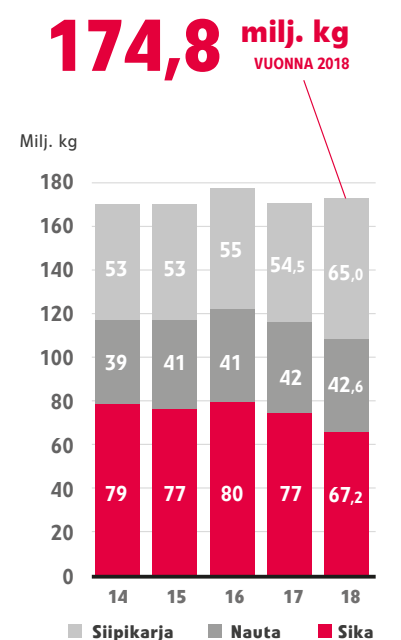
Atrian vastuullinen lihantuotanto

Kestävän alkutuotannon kehittäminen on koko elinkeinon tiivistä yhteistyötä.

0 **SAKKORANGAISTUSTA** tai viranomaispakkotomia eläinten käsittelyyn ja teurastukseen liittyvän lainsäädännön rikkomisesta Atria-konsernissa.

Atria Suomen käsittelemät lihamäärät

Alkutuotanto osa Atrian kestävästä ruokaketjua

Elintarvikeketjun vastuullisuus on kiinteä osa Atrian yrityskulttuuria. Vastuullisella toiminnalla turvaamme Atrian toiminnan nyt ja tulevaisuudessa.

Yritysvastuu ylettyy kokonaisvaltaisesti toiminnan kaikille alueille: tavoitteisiin, arvoihin, toimintastrategioihin, johtamiseen ja jokapäiväiseen työhön. Kuluttajat ovat yhä kiinnostuneempia siitä, miten tuotantoeläimistä pidetään huolta. Eettisestä näkökulmasta lihan syönnin oikeutus ja myös siihen liittyvät ympäristönäkökohdat ovat jatkuvasti julkisen keskustelun keskiössä.

Alkutuotannolla on suuri merkitys kestävästä ruokaketjun kokonaisuudessa. Työ lähtee tuottajista, jotka tekevät tiloillaan tärkeää työtä vastuullisesti tuotetun maailman puhtaimman lihan eteen. Eläinten terveys ja hyvä tuottavuus perustuvat ensisijaisesti tuottajien ammattitaitoon, tuotantotapaan, eläinten hyvään hoitoon ja suunnitelmalliseen ruokintaan sekä olosuhteiden hallintaan. Tämä on jatkuvaa työtä kestävästä lihantuotannon puolesta.

Atrialla eläinten hyvinvoinnin seuraamisen ja kehittämisen peruspilareita ovat sopimustuotanto ja jäljitettävyyden tiedämme jokaisen eläimen alkuperän,

kasvatusajan, ruokinnan ja hoidon. Tekemällä yhteistyötä lihantuottajien, alan asiantuntijoiden ja tutkimustoiminnan kanssa pystymme tulevaisuudessa-kin kehittämään eläinten hyvinvointia, terveyttä ja ruokintaa. Me Atrialla haluamme näyttää mallia siinä, miten liha voi jatkossakin olla eettisesti kestävä valinta kuluttajan lautasella.

ELÄINTEN RUOKINTARATKAISUISSA KOTIMAISUUS ON TÄRKEÄÄ

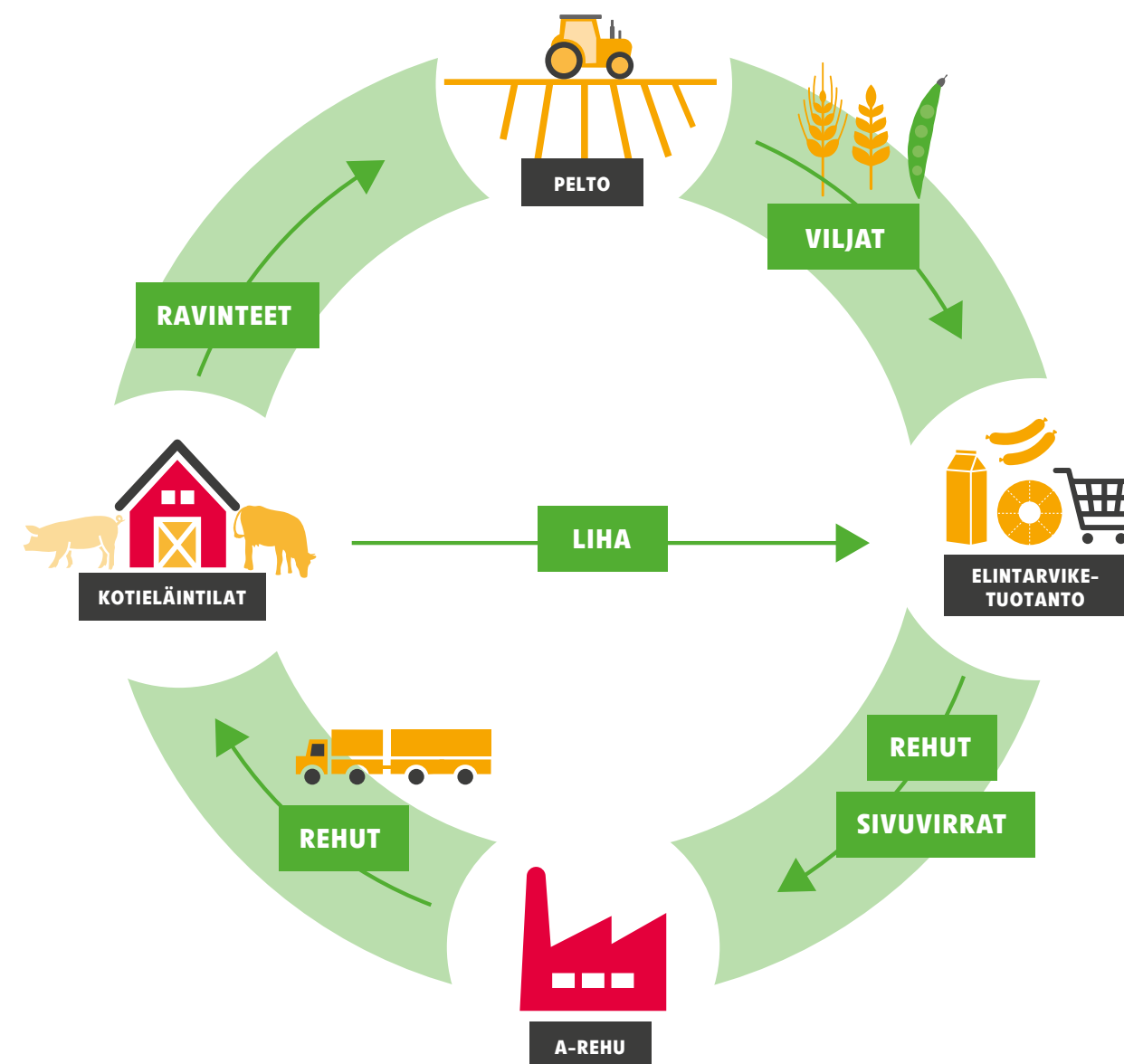
Sillä, miten eläimiä ruokitaan, on merkittävä vaikutus eläinten hyvinvointiin, alkutuotantoketjun kannattavuuteen ja ympäristövaikutuksiin. Atrian alkutuotannon asiantuntijoilla yhteistyössä tuottajien kanssa on mahdollisuus vaikuttaa myös näihin osa-alueisiin ruokinnan suunnittelussa.

A-Rehulla puolestaan tuotamme rehuja, jotka hyödyntävät kotimaisia raaka-aineita ja elintarviketeollisuuden sivuvirtoja. Erilaisissa komponenttiratkaisuissa suosimme kotimaisen lähirehun ja valkuaisen käyttöä. Teemme

myös jatkuvasti töitä, jotta ulkomaisen soijarouheen kulutusta saataisiin vähennettyä rehuissa entisestään. Nautarehuissa soijarouheen käytöstä on päästy luopumaan kokonaan jo syksyllä 2017. ■

VASTUULLINEN ALKUTUOTANTO

- Hyvinvoivat eläimet ovat avain kannattavaan tuotantoon. Edellytämme ketjussamme tuotantoeläinten hyvinvoinnista huolehtimista.
- Ennaltaehkäisemme ja torjumme systemaattisesti terveyttä ja hyvinvointia vaarantavia sekä tarttuvuutta aiheuttavia eläintautia.
- Tuotamme rehuja, jotka hyödyntävät kotimaisia raaka-aineita ja elintarvike- teollisuuden sivuvirtoja tarjoten tuottajille eläinten hyvinvoinnin huomioivia, kilpailukykyisiä ja ympäristötehokkaita rehustusvaihtoehtoja.

A-Rehu on suuri teollisuuden sivuvirtojen hyödyntäjä

A-REHUN SIVUVIRRAT

Miksi heittää pois rehuksi kelpaavia raaka-aineita?

Teollisuudessa syntyy vuodessa 300 miljoonaa kiloa elintarvikkeiksi kelpaamattomia sivuvirtoja, jotka pystytään hyödyntämään laadukkaana eläinten rehuna. Niillä A-Rehu täydentää kotimaiseen viljaan pohjautuvia ruokintaratkaisuja.

- Meijereiden sivutuotteet
- Alkoholiteollisuuden sivutuotteet
- Perunajalostusteollisuuden sivutuotteet
- Panimo- ja mallastamo-teollisuuden sivutuotteet

A-REHUN Koskenkorvan rehutehtaan prosessinsinohjaaja Mikko Sivula varmistaa päivittäin yhdessä muiden rehumeistareiden kanssa, että tehtaaltamme lähtee ensiluokkaista rehua maailmalle.

Meille on strategisesti tärkeää olla rakentamassa kestäviä ruokintaratkaisuja ja omalta osaltamme mahdollistaa sivuvirtojen järkevä hyödyntäminen takaisin elintarvikeketjuun. Kysyimme yhteistyökumppaneiltamme, mikä merkitys meidän teollisuudellamme on heidän sivuvirtojensa hyödyntämisessä.

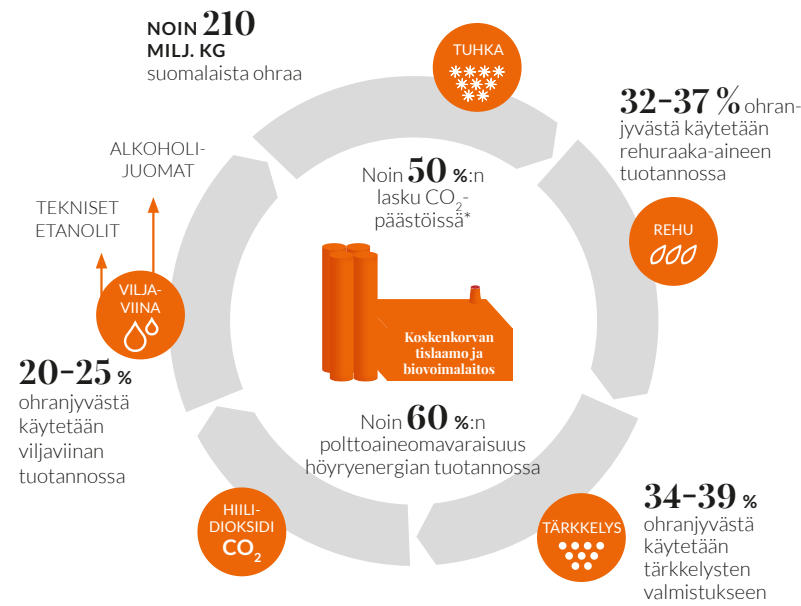
Miika Jokinen
liiketoimintajohtaja,
teolliset tuotteet, Altia Oyj

Altia jalostaa prosessissaan vuosittain yli 200 miljoonaa kiloa ohraa, josta noin kolmasosa päätyy A-Rehun prosessiin jatkojalostettaviksi rehutuotteiksi.

Koskenkorvan tehtaan toimintaperiaatteena on alusta lähtien ollut jyvän hyödyntäminen sataprosenttisesti. Kaikille jakeille pyritään löytämään tuottavin loppukäyttö, esimerkiksi ohran kuorijakeesta tuotetaan höyryä tehtaan omassa voimalaitoksessa. Lisäksi A-Rehun kaurankuorijaetta hyödynne-

tään höyryn tuotannossa, mikä vahvistaa tehtaan kiertotaloutta ja energiaomavaraisuutta, joka on noin 60 prosenttia.

Yhteistyö A-Rehun kanssa Koskenkorvan tehdasalueella on meille läheistä päivittäistä tekemistä, jossa haetaan tehokkuutta ja synergiaetuja jatkuvalla vuoropuhelulla. Prosessissa syntyvien rehuraaka-aineiden myynti A-Rehulle mahdollistaa Altialle keskittymisen omaan viljaviinan, muiden etanolien ja tärkkelyksen tuotantoon. Koko tehdasalue on täydessä käytössä, kun kumppanit tuovat tontille oman erityisosaamisensa.

ALTIA JALOSTAA prosessissaan vuosittain yli 200 miljoonaa kiloa ohraa, josta noin kolmasosa päätyy A-Rehun prosessiin jatkojalostettaviksi rehutuotteiksi. Kuva: Altia

Tuomo Linnakallio
myyntipäällikkö, Valio Oy

Valion meijerit toimivat 24 tuntia päivässä läpi vuoden. On tärkeää, että meijeritoiminnassa syntyvät sivujakeet, kuten nesteherat ja maitohuuhteet lähtevät säännöllisesti ulos tehtaalta.

Meijeritoiminnassa syntyy todella paljon sivujakeita, joten logistiikka on haasteellista. Valion kannalta on tärkeää, että logistiikka hoituu myös mejereiden tuotantomäärien vaihdellessa. Tämä edellyttää yhteistyökumppanilta ammattimaista ja suunnitelmallista toimintaa, missä A-Rehu on onnistunut erinomaisesti.

Olemme tyytyväisiä myös siihen, että maidosta syntyvät sivujakeet jalostuvat edelleen lihaksi kotieläintiloilla. Näin korkealaatuisesti tuotetusta maidosta ei mene mitään hukkaan.

Mari Saarenpää
tislaja, tiimikoordinaattori,
Kyrö Distillery Company

Tuotannostamme syntyvän sivuvirran jatkokäyttö on meille hyvin tärkeää sekä rehutuotteen tuottamisen että tislausprosessin sujuvuuden kannalta. Se, että saamme sivuvirtana syntyvän rankin parhaaseen mahdolliseen käyttöön loppuasiakkaalle, antaa meille myös sisäistä arvoa. Näin saamme luonnollisen jatkumon rukiin kierrolle, jossa kestävän kehityksen periaate on läsnä.

”Saamme luonnollisen jatkumon rukiin kierrolle, jossa kestävän kehityksen periaate on läsnä.”

Raimo Yli-Hannula
Suupohjan Perunalaakso Oy

Yhteistyö A-Rehun ja Suupohjan Perunalaakso Oy:n välillä perunankuorimassan toimittamisesta on jatkunut yli kymmenen vuotta. Yhteistyöllä on ollut iso merkitys yrityksellemme. Sopimus on käytännössä toiminut kuljetusten ja muiden asioiden osalta hyvin. ■

TEKSTI: Ossi Hakala-Rahko

Monipuolisuus on vahvuutemme

Ruokimme päivittäin hurjan määrän kotieläimiä erilaisilla A-Rehun tuotteilla. Valmistamme teollisia kuivarehuja ja jakelemme elintarviketeollisuuden sivuvirtoja suomalaisten kotieläintilojen tarpeeseen. Vuositasolla volyymit ovat valtavia, yhteensä noin 700 000 tonnia.

Teollisten rehujen valmistus tehtailamme on prosessina täysin omissa käsissämme. Pystymme vaikuttamaan valmistusprosessiin sen jokaisessa vaiheessa, raaka-aineiden hankinnasta tilan siiloon asti. Jatkuva yhteistyö tilojemme kanssa antaa vahvan pohjan rehujen kehittämiselle, sillä palaute on nopeaa ja tuotantovaikutukset nähdään välittömästi.

Teollisten rehujen hintajousto on käytännössä riippuvainen teollisen rakenteemme tehokkuudesta ja raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnoista. Tekninen laatu on yleensä pienten toleranssien sisällä ja toimitusvarmuus erinomainen. Valmistus perustuu myyntiin ja sitä kautta tilauksiin eli varastoon tuotteita ei valmisteta.

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN SIVUVIRRAT HYÖTYKÄYTTÖÖN

Elintarviketeollisuuden sivuvirroista koostuvat rehukomponentit käyttäytyvät eri tavalla. Pyrimme hyödyntämään tuotantoketjussamme monipuolisesti kotieläinten ruokintaan soveltuvat valkuais- ja energialähteet.

Näitä ovat esimerkiksi meijeriteollisuuden huuhteet ja herat sekä yksittäiset erät lähes mitä tahansa meijeriteollisuustuotetta. Tislaus- ja panimoteollisuudesta ketjuumme tulee ohravalkuaisrehua, hiivaliemiä, mäsäkiä ja rankkia.

Teollisiin rehuihin verrattuna sivujakeet ovat rehuyksikkökustannukseltaan edullisempia, mutta toisaalta laatuvaih-

telut ja toimitusvarmuus heittelevät välillä suuresti. Monia sivujakeita on tarjolla vain osan aikaa vuodesta. Tämä haastaa välillä kuljetusyrittäjiä, tuottajia ja ruokinnansuunnittelijoitamme, mutta palkintona on edullisempi ruokintakustannus.

”Sivujakeiden saatavuus haastaa, mutta palkintona on edullisempi ruokintakustannus.”

Kiertotalouden ja kotieläintuotannon hiilijalanjäljen kannalta on myös äärimmäisen tärkeää, että paletti pyörii niin kuin se nyt pyörii. Hukkaa ja hävikkiä ei juurikaan synny ja se on iso asia koko ketjun kannalta.

OVR-prosessi on nykyään osittain meidän käsissämme ja sen laatu sekä toimitusvarmuus on siten hyvällä mallilla. Jatkamme kuitenkin kehittämistä niidenkin osalta. Yleensä laaturajat tarkistetaan syksyllä, kun uusi vilja alkaa tulla tuotantoon. Silloin pystytään arvioimaan viljan keskivalkuaista, ja sen mukaan haetaan prosessin kannalta optimi valkuaistaso. Tässä vaiheessa on tärkeä tarkistaa resepti myös tilan omien viljojen pohjalta.

Painimme rehuteollisuudessa joka päivä vaihtelevien luonnon- ja tilaosuh-teiden kanssa. Meille tärkeintä on olla mukana kestävässä rehuteollisuudessa sivuvirtojen hyödyntäjänä ja suomalaisten raaka-aineiden käyttäjänä. Mitä muuta maailman puhtaimmassa ketjussa eläimet voisivat syödä kuin suomalaista rehua? ■

KUINKA MONTA ELÄINTÄ VUODESSA SYÖ PÄIVITTÄIN REHUJAMME?

20 175
EMAKKOA

495 206
PORSASTA

685 185
LIHASIKAA

3 332
EMOLEHMÄÄ

45 365
LYPSYLEHMÄÄ

46 016
TEURASNAUTAA

16 875
VASIKKAA
(VÄLIKASVATUSPAIKAT)

113 476
NUORIKKOA

112 532
EMOBROILERIA

3 365 849
BROILERIA

PUPUTIN PERHEEN TILALLA vierailemassa neiti Jiang ja herra Jiang yhdessä Atrian alkutuotannon asiantuntijoiden kanssa.

”Kiinassa naudan ruho hyödynnetään tarkasti – heillä suurta herkkua on muun muassa naudan maha.”

VASIKAN SYNTYMÄ uudessa pihatossa oli erityinen tapahtuma tilavierailulla.

Vieraita Kiinasta Lapualla

Kiinalaiset ihastelivat hyvinvoivia eläimiä

Atrialle merkittävän kiinalaisen sianliha-asiakkaan edustajat kävivät maaliskuun lopussa tutustumassa paikan päällä naudanlihan tuotantoon. Vierailimme Pekka Puputin emolehmätilalla Lapualla.

Olin todella innoissani, kun sain omalta osaltani olla esittelemässä meidän atrialaista ketjuamme vieraille toiselta puolelta maapalloa. Aurinko paistoi ja jännitys oli käsin kosketeltavaa, kun pääsimme perille kohteeseen.

VIERAILUKOHTENA meillä oli Pekka Puputin emolehmätila Lapualla. Puputin perhetilalle on valmistunut uusi emoleh-mäpihatto viime vuonna – kyllähän uusi on aina uusi. Vieraat ihastelivatkin eläinten erinomaista tuotantoympäristöä ja hyvinvoivia eläimiä. Emolehmien poikimakausi oli meneillään. Vierailun aikana pääsimme todistamaan vasikan syntymää, mikä oli vieraillemme erityisen vaikuttava kokemus.

MEIDÄN KETJUMME tärkeä kivijalka – ammattitaitoiset tuottajat – olivat ehdottomasti vierailujen tähtiä. Pekka kertoi havainnollisesti suomalaisten nautojen kotovaraisesta nurmiruokinnasta ja nurmen viljelystä tilalla. Vieraita kiinnosti sekä säilörehu että eläinten laiduntaminen. Vieraiden kanssa paljon keskustelua herätti myös se, että suomalaiset nautat eivät syö ollenkaan soijaa.

VIERAAMME ARVOSTAVAT Suomen puhdasta luontoa ja korkealaatuista kotieläintuotantoa. Kiinalainen asiakkaamme tuntee hyvin myös atrialaisen naudanlihan menestyksen World Steak Challenge -kisassa, onhan tuo meille aivan mahtava sulka hattuun. Tuottajienkin osalta on aivan eri asia kertoa olevansa mukana maailman puhtaimmassa ketjussa, kun ulkomaisille vieraillekin voi kertoa, että meidän talon lihan on todistetusti ja maistetuksi maailman parasta. Omastaan on helppo olla ylpeä rinta rottingilla.

SUOMALAINEN RUHOJEN kokonaisvaltainen hyödyntäminen kiinnosti vieraita myös kovasti, koska Kiinassa naudan ruho hyödynnetään tarkasti – heillä suurta herkkua on muun muassa naudan maha. Jännä nähdä, pääsisimmekö me joskus alkutuotannosta vastavierailulle tätä herkkua maistamaan. Toki en tiedä, nousisiko maha hitiksi meidän keskuudessamme, mistäpä sitä tietää?

Sinikka Hassinen
Atria Nauta -johtaja

TEKSTI: Anne Kohtala, Outi Myllymäki

Vastuulliset kädet rakentavat turvallista ruokaketjua

Atrialaiset tekevät ruokaketjussa valtavan määrän kädenjälkiä, joista jokaisella on oma merkityksensä ympäristön, eläinten hyvinvoinnin, tuoteturvallisuuden ja myös talouden kannalta. Mika Vuorinen, Reijo Niskanen, Eero Yliselä ja Tuomas Kujala kertovat, miten vastuullisuus ohjaa heidän arkeaan.

”Oman tilan vilja on parasta lähiruokaa”

Kun vilja on kasvanut omilla ja kylän pelloilla, sitä tietää, mitä possuilleen syöttää, sanoo yrittäjä ja viljelijä Mika Vuorinen Jalasjärven Koskuelta.

Omat pellot ja niiden tuottavuus on Vuorisen tilan isännälle sydämen asia. **Mika Vuorinen** nauttii peltohommista ja tekee kaikkensa sen eteen, että jokainen hehtaari antaisi parhaan mahdollisen sadon vastuullisin panoksin.

– Siellä minä viihdyn, traktorin ratissa. Tavoitteena on vielä joskus olla omavarainen viljan suhteen, hän sanoo.

Vuorisen tilalla kasvaa 1 500 lihasikaa ja peltoa on 220 hehtaaria. Sukupolvenvaihdos tilalla tehtiin reilu kymmenen vuotta sitten ja siinä ajassa Mika on kolminkertaistanut niin sikojen kuin peltöjen määrän. Lisäksi vuokrapeltoja on nyt puolta enemmän.

– Lopun viljan ostan paikallisilta viljelijöiltä ja täydennys tulee A-Rehulta Koskenkorvalta. Silloin ei sekään tule maailman ääristä ja voin luottaa siihen, että possut saavat puhdasta kotimaista ruokaa.

Lisäksi Vuorisen käyttämä rehu on soijaton ja geenimuuntelematon.

– Se maistuu ja siat kasvavat erinomaisesti. Soija on saatu rehussa korvattua hyvin muulla valkuaisella, hän sanoo.

VASTUULLISTA LÄMPÖÄ JA POSSULIKENNETÄ

Vuonna 2012 Vuorisen tilalle valmistui uusi sikala ja 2016 kolmen osakkaan yhteinen kuivaaja. Lietekuilussa on lämmön talteenotto, jolla sikala lämpiää. Kuivaaja toimii hakkeella, joka sekin on hankittu varsin vastuullisesti: jokivarsia sekä pellon- ja metsäautoteiden reunoja siivoten.

– Meillä on porukassa metsäurakoitsijoita ja tähän asti on ainakin risuja ja pajukoita riittänyt. Hakkeen seassa saa poltettua myös kaikki kuivausprosessin jätteet ja rikkaruohot, Vuorinen sanoo.

Sikalassa possuilla on optimaaliset kasvuolosuhteet. Toinen puoli karsinasta on kiinteällä lattialla, jossa on lattialämmitys ja kuivikkeena pehmeä kutterikerros. Ritiäosan päällä taas on vesisumuttimet, jossa on mukava viilenellä kesähelteillä. Lisäksi possuilla on virikkeenä olkia ja muuta tongittavaa.

– Heinähäkki on loistava keksintö, kun olkia ei ole koko karsinan täydeltä siivottavana, vaan vain se määrä, minkä possut virikkeekseen nyppivät.

Myös possu liikenne 1 500 lihasian sikalassa on vauhdikasta. Yksi erä lähtee teurastamolle kerran viikossa, ja possuja saapuu kahden viikon välein kahdelta oman kylän kasvattajalta.

Teurastamolle lähteviä eriä varten Vuorisen uudessa sikalassa on 70 metriä pitkä, porteilla eroteltu lastauskäytävä. Se rauhoittaa ja nopeuttaa huomattavasti lastaustilannetta, kun sikoja ei tarvitse hakea kiireellä karsinasta asti.

Saapuvien possujen kuljetusmatkat puolestaan kestävät vain muutamia minuutteja, kun erät tulevat parin kilometrin päästä.

– Mitä lähempää, sen parempi, vaikka niillä autossa onkin hyvät oltavat. Paljon teemme oman kylän tilojen kanssa yhteistyötä muutenkin, Vuorinen kiittää. ■

KOLME FAKTAA

1 Atria tuntee ketjussaan jokaisen eläimen alkupeuran, kasvatusajan, ruokinnan ja hoidon. Eläinten hyvä hoito varmistetaan tuotantosopimuksilla sekä eläinten osto- ja myyntiehtoihin asetetuilla laatuvaatimuksilla.

2 Kun syöttää omaa (ja oman kylän) viljaa ja täydentää sitä A-Rehun rehuilla, tietää, että siat saavat taatusti puhdasta ja vastuullisesti tuotettua ruokaa.

3 Kaikki Atria Perhetilojen siat kasvatetaan ilman soijaa. Tavoitteena on täysin soijaton sikojen ruokinta koko Atria Sika-tuotantoketjussa vuoteen 2020 mennessä.

”Mitä lähempää possut tulevat, sen parempi, vaikka niillä autossa onkin hyvät oltavat.”

”Turvallisista kilometreistä ammattitaidolla”

Eläinkuljetusauto on eläimelle parhaimmillaan lepopaikka. Se on mahdollista, kun kuljetuksista huolehtivat ammattinsa osaavat sopimuskuljettajat.

Moderni eläinkuljetusauto on täynnä tekniikkaa. Kuljettaja seuraa lämpötilaa hytin ohjaus- ja valvontakeskuksen kautta ja säätää olosuhteet sopiviksi nousevien kattojen, puhaltimien ja lämmityslaitteiden avulla. Juomavettä on tarvittaessa tarjolla. Tavoitteena on, että eläimet saavat levätä matkan ajan.

– Mitä paremmin eläin voi, sitä helpompaa on myös kuljettajan työ. Pitää osata lukea, mitä eläimen päässä liikkuu, niin yhteistyö toimii. Toiset osaavat sen luonnostaan, toiset eivät opi opettelemallakaan, sanoo 30 vuotta eläimiä kuljettanut yrittäjä **Reijo Niskanen**.

Kuljetus O. Niskanen Ylivieskasta on yksi Atria Tuottajien sopimuskuljettajista jo toisessa polvessa. Kuljetukset aloitti Reijon isä Osmo 1970-luvun alussa, ja nyt yrityksellä on 15 kuljettajaa sekä yhteensä kahdeksan teuras- ja välitysautoa.

– Kaikki on kehittynyt koko ajan vastuullisempaan suuntaan. Autot ovat tilavampia ja vähemmän kuluttavia, reitistöistä paranevat koko ajan, Atrian pesu- ja desinfiointihallit ovat hyvässä kunnossa ja lastausolosuhteet tiloilla ovat kehittyneet, Niskanen listaa.

Erytiskitöksen häneltä saavat tilat, jotka ovat satsanneet erillisiin lastaus-tiloihin ja kulkuväyliin. Silloin riskit tautien leviämisestä saadaan minimoitua ja lastaus hoidettua mahdollisimman pienellä stressillä.

– Vastuullisuutta on myös työhyvinvointi ja se, että lastaus on niin eläimelle

kuin kuljettajalle turvallista – oli kyytiin saapuva eläin pieni vasikka tai 1 400-kiloinen siitossonni, hän jatkaa.

UUSI KALUSTO SÄÄSTÄÄ YMPÄRISTÖÄ

Kuljetusyrittäjät ovat avainroolissa siinä, millaisena eläimet kokevat kuljetukset ja miten ne sujuvat saumattomasti. Luvanvaraista toimintaa ohjaa laki, mutta lakisääteisten seikkojen lisäksi on paljon muuta.

– Kuljettajan täytyy nopeasti pystyä arvioimaan eläimen terveydentila ja kuljetuskelpoisuus. Välityseläinten pitää olla terveitä ja kasvukykyisiä jatkokasvatusta varten ja teurastamolle menevien elintarvikkeeksi kelpaavia, Niskanen listaa.

Myös polttoaineen kulutusta hän on seurannut aktiivisesti jo parikymmentä vuotta.

– Meillä kaikki kuljettajat suorittavat ajotapakoulutuksen. Se on ollut iso asia niin ympäristön kannalta kuin taloudellisesti. Olemme säästäneet yli kymmenen prosenttia polttoainekuluista, mikä on näillä kilometreillä iso summa, hän sanoo.

Suuri vastuullisuusteko on myös kaluston kunnossapito. Niskasen autojen keski-ikä on tällä hetkellä alle kaksi vuotta, ja tänäkin vuonna yritys on vaihtanut kaksi kuljetusautoa uuteen. Käytöstä poistui kuusi vuotta vanha auto, joka vei 15 prosenttia enemmän polttoainetta kuin uusi.

– Autojen päästökehitys on ollut viime vuosina huimaa. Vastuullinen yritys on myös kannattava yritys, hän hymyilee. ■

KOLME FAKTAA

1 Atrian lihanhankinta-alue kattaa koko Suomen Hangosta Utsjoelle ja Vaasasta Ilomantsiin. Siksi kuljetussuunnitteluun on panostettu paljon. Siipikarjan kuljetusmatka tilalta teurastamolle on kymmenestä minuutista tuntiin, sioilla keskimäärin kolme tuntia ja naudoilla alle kahdeksan tuntia.

2 Laki eläinten kuljetuksesta ohjaa kaikkea toimintaa autojen ominaisuuksista ja varusteista kuljetusaikoihin ja kuljettajien koulutuksiin. Kaikilla kuljettajilla tulee olla eläinkuljettajan lupakirja. Kuljettajia koulutetaan säännöllisesti eläinten käsittelyyn ja taloudelliseen ajoon.

3 Tarkastuseläinlääkärit valvovat teurastamolla eläinkuljetusautoja, eläinten purkua ja kuljettajan toimintaa sekä tarkastavat kaikki eläimet elävänä ennen teurastusta. Autot pestään ja desinfioidaan jokaisen kuljetetun eläinryhmän jälkeen.

”Pitää osata lukea, mitä eläimen päässä liikkuu, niin yhteistyö toimii.”

”Energia ja vesi kannattaa uusiokäyttää”

Atrian Aurinko on Suomen suurin aurinkosähköpuisto. Samoin lämmön talteenotto Nurmon tehtaalla on hiottu huippuunsa. Energia- ja vastuullisuuspäällikkö Eero Yliselän mukaan nämä ovat merkittäviä askeleita kohti vastuullista energiankäyttöä.

Suomen suurin aurinkosähköpuisto Atrian Nurmon tehtaalla ei ole pettänyt odotuksia.

Tavoitteena oli, että paneelit tuottaisivat sähköä 5600 megawattituntia vuodessa eli noin viisi prosenttia tehtaan tarpeesta.

– Kesäajalta ei ole vielä lukemia, kun voimala otettiin täysimääräisesti käyttöön syksyllä, mutta näyttää erittäin hyvältä. Odotettu määrä näyttäisi toteutuvan, kertoo energia- ja vastuullisuuspäällikkö **Eero Yliselä**.

Voimalassa on 22 000 aurinkopaneelia, jotka peittävät alleen lähes yhdeksän jalakapalokentän verran maa- ja kattopintaa. Mittaluokaltaan merkittävä on myös tehtaan lämmön talteenottojärjestelmä.

– Tehtaalla käytetään paljon energiaa jäähdyttämiseen, joten on järkevä uusioikäyttää kylmäkompressorien lauhdelämpö. Sillä saamme korvattua veden ja tilojen lämmityskuluista noin 70 000 megawattituntia vuodessa, mikä vastaa noin viidentuhannen omakotitalon vuosittaista lämmöntarvetta, Yliselä sanoo.

Nykyisten energiatehokkuutta ja kiertotaloutta edistävien järjestelmien rinnalle Yliselä tiimeineen etsii jatkuvasti uutta. Atria on mukana esimerkiksi Nurmon biokaasuprojektissa, jossa on suunnitteilla hyödyntää biokaasun tuotannossa maatalouden ja elintarviketeollisuuden jätteitä.

– Nämä ovat askeleita kohti uusiutuvan energian laajempaa käyttöönottoa. Uusien menetelmien kannattavuus

paranee koko ajan ja sitä kautta pystymme lähiaikoina ottamaan uusia isompia askeleita, Yliselä lupaa.

VEDENKULUTUS JA HÄVIKKI MINIMIIN

Sähkön lisäksi välttämätön suuri menoerä on vesi. Vedenkulutus on ollut tehtaalla tarkkailussa erityisesti viimeisen vuoden aikana.

– Olemme löytäneet prosessista kohtia, joissa kertaalleen käytetyn veden voi käyttää uudelleen. Lisäksi suuttimia vaihtamalla ja toimintatapoja hiomalla on saatu alkuvuodesta aikaan lähes kymmenen prosentin säästö viime vuoteen verrattuna, Yliselä kertoo.

Eläinten käsittelyn vastuullisuus tehtaalla alkaa siitä, kun eläinkuljetusauto ajaa pihaan. Teurastamolla eläinlääkäri tarkistaa jokaisen saapuvan eläimen terveyden ja voinnin. Jo vuosia Atrialla on tehty töitä myös ruokahävikin pienentämiseksi ja elintarviketehteen minimoimiseksi.

– Koko ruho hyödynnetään niin tehokkaasti kuin mahdollista. Paistit ja fileet leikataan huolella ja pienemmät palat käytetään tarkasti esimerkiksi jauhelihaksi. Raaka-aineemme ovat arvokkaita, Yliselä korostaa.

Atrian laitosten toiminta on ympäristöluvanvaraista ja lainsäädännöllisiä velvoitteita on paljon. Yliselä korostaa, että tavoitteena kuitenkin on, että vastuullisuusteot eivät rajoittuisi minimiin.

– Vastuullisuus on työtä, jonka eteen jokainen atrialainen antaa oman osuutensa joka päivä, Yliselä kiteyttää. ■

KOLME FAKTAA

1 Atrian Aurinko on Suomen suurin aurinkosähköpuisto, joka tuottaa lähes kymmenen prosenttia Suomessa verkkoon kytketystä aurinkoenergiasta. Puhtaana sähkön tuottamisen ohella aurinkopuistossa tutkitaan aurinkosähkön varastointia sekä testataan auringonkierron mukaan kääntyviä paneeleita.

2 Kaikesta Atrian tuotantoon tulevasta raaka-aineesta syntyy hyödyntämiskelvotonta kaatopaikka- ja ongelmajätettä vain promillen verran. Ne raaka-aineet ja materiaalit, jotka eivät päädy elintarvikkeisiin, ohjataan esimerkiksi rehuteollisuuteen ja muuhun hyötykäyttöön.

3 Nurmon tehtaan veden käyttöä optimoimalla on saavutettu 100 000 kuution vedensäästö.

”Uusien menetelmien kannattavuus paranee koko ajan, joten pystymme lähiaikoina ottamaan uusia isompia askeleita.”

”Vastuullisuus on jatkuvaa kehittämistä”

Atrian tuoteryhmä- ja vientijohtaja Tuomas Kujala näkee vastuullisuuden pitkänä ketjuna, joka vie Atrian tuotteet pelloilta pöytään. Vastuullisuus on myös jatkuvaa kehittämistyötä, kuten antibioottivapaata tuotantoa ja innovatiivisia tuotteita.

Vastuullisuuden nousukausi näytti ensimmäisiä merkkejä kymmenisen vuotta sitten.

Lihan tuoteryhmä- ja vientijohtaja **Tuomas Kujala** mukaan Atrialla ryhdyttiin ripeästi toimenpiteisiin. Haluttiin varmistaa, että kaikki prosessit ovat oikealla tasolla tulevaisuuden haasteisiin.

– Ketjun rakentaminen on vaatinut paljon työtä, että olemme valmiina vastaamaan kysymyksiin. Mielestäni olemme onnistuneet tässä hyvin.

Kujalan mukaan ruoasta puhuttaessa vastuullisuuden tärkein osa-alue on turvallisuus. Kuluttajien ja suurtaisuusasiakkaiden on voitava luottaa siihen, että Atrian tuotteita voi syödä ilman huolta terveydelle haitallisista bakteereista tai pilaantumisesta. Pakkauksessa on viestittävä selkeästi lihojen valmistusohjeet ja säilyvyys.

LÄPINÄKYVYYTTÄ KOKO KETJULLE

Kujala korostaa, että vastuullisuus ei ole yksittäisiä tekoja, vaan huolellisesti rakennettu tuotannon ketju.

– Tuo ketju alkaa pelloilta, jossa kasvaa turvallisesti tuotettua raaka-ainetta. Lopupäässä ovat ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavat pakkausjätteet ja kierrättäminen.

Atrialla eläinten hyvinvointi perustuu sopimustuotantoon ja jäljitettävyyteen. Hyvät elinolosuhteet, asianmukainen ruokinta, huolellinen hygienia ja eläintautien ehkäisytyö edistävät vastuullisuuden toteutumista.

Nyt puhuttaa antibioottivapaa tuo-

tanto, sillä WHO on nostonut antibioottiresistenssin leviämisen yhdeksi suurimmista globaaleista terveysuhkista.

– Atria Perhetilojen broilerit ja possut kasvatetaan jo antibioottivapaasti, viime vuonna saimme myyntiin ensimmäiset antibioottivapaat naudanlihat.

MALLIESIMERKKINÄ UUDISTETTU JAUHELIIHAPAKKAUS

Atrian palkittu jauhelihapakkaus on hyvä esimerkki vastuullisuusteosta. Tavallisia pakkauksia litteämmällä tuotteella säästetään pakkausmateriaalia ja kuljetuskustannuksia, kun yhteen rekkaan mahtuu enemmän jauhelihaa. Tuote vie vähemmän tilaa myös kaupan kylmälaitteissa ja kodin jääkaapissa.

– Jauheliha säilyy tuossa pakkauksessa pitempään ja pakkausjätteet on helpompaa kierrättää, Kujala listaa hyötyjä.

Jauhelihapakkaus-case opetti, että kuluttajat todella reagoivat positiivisiin muutoksiin.

– Yleensä tuotteesta tulee yhdeksän moitetta ja yksi kehu, tässä lukemat kääntyivät toisinpäin. Se innostaa meitä uusiin innovaatioihin.

Kujalasta vastuullisuuskeskustelu on kärjistynyt ilmastomuutoksen ympärille. Puhe pyörii siinä, miten maatalous ja lihansyönti vaikuttavat ilmastomuutokseen, eläinten hyvinvointi on jäänyt vähemmälle huomiolle.

– Tunnepohjainen viestintä on saanut suhteettomat mittasuhteet. Nyt keskusteluun on onneksi tullut mukaan myös järkiargumentteja, hän toteaa. ■

KOLME FAKTAA

1 Pakkaus on pääosassa, kun kuluttajalle viestitään turvallisesta tuotteesta. Valmistusohjeet, säilyvyys ja muut tuotetiedot varmistavat, ettei pilaantunutta lihaa joudu lautaselle.

2 Vastuullisuus ei ole yksittäisiä tekoja, vaan huolellisesti rakennettu tuotannon ketju. Se alkaa pelloilta, jossa kasvaa turvallisesti tuotettua raaka-ainetta. Sen jälkeen tulevat eläinten hyvinvointi sekä tuotteiden valmistus ja pakkaus. Logistiset ratkaisut vievät tuotteet kuluttajille mahdollisimman ympäristöystävällisesti.

3 Atrian jauhelihapakkaus valittiin WorldStar-pakkaukilpailussa maailman parhaaksi. K-Ruoka Awardsissa pakkaus voitti Vuoden vastuullisuusteke -palkinnon ylivoimaisiin ääniin.

”Atrian maailman parhaaksi palkittu jauhelihapakkaus on hyvä esimerkki vastuullisuusteosta.”

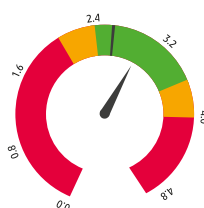
Tuottajan työpöydän ABC

Uudelle Tuottajan
työpöydälle on koottu
tietoa ja toimintoja
helpottamaan arkea
ja tulevaisuuden
suunnittelua.

Uudella Tuottajan työpöydällä käyttäjätunnukset ovat käyttäjäkohtaisia. Tunnuksena toimii sähköpostiosoite. Käyttäjätunnus voidaan kytkeä useamman tilan tietoihin, jolloin tietojen tarkastelu sujuu helposti yhdellä kirjautumisella. Käyttöönottovaiheessa teemme tilalle yhdet käyttäjätunnukset, joiden kautta voidaan luoda lisää tunnuksia.

Tuotannon tunnuslukujen tarkasteluun uusia työvälineitä

Uutena ominaisuutena työpöydältä löytyvät mittarit, jotka kertovat tuotannon oleellisimmista tunnusluvuista. Mittareiden avulla pystyy nopeasti tarkastelemaan tuotannon tehokkuutta. Mittareiden värit kertovat tavoitearvoista, ja tuloksia voi tarkastella eri ajanjaksoilta.

Mistä näen tilani tiedot?

Tilan tietoja voi tarkastella Oma tila -osiesta, joka löytyy oikean yläkulman käyttäjätiedoista. Sieltä löytyvät esimerkiksi pitopaikat ja niiden osoitteet. Eläinilmoitukset tehdään pito- paikkakohtaisesti.

Miten muokkaan verkkopalvelun lähettämiä ilmoituksia?

Omat tiedot -osiesta pääsee muokkaamaan Tuottajan työpöydän lähettämiä ilmoituksia. Tietojen muokkaaminen tapahtuu aina tilakohtaisesti. Jos käyttäjätunnukseen on kytketty useamman tilan tiedot, ilmoitukset muokataan jokaisen tilan kohdalla erikseen.

ENNEN TYÖPÖYDÄN KÄYTTÖÖNOTTOA

lähestymme teitä kirjeitse ja pyydämme tarkistamaan tilanne yhteystiedot käyttäjätunnusten luontia varten. Käyttäjätunnuksena toimii sähköpostiosoite ja tunnuksien ovat henkilökohtaiset. Atria Tuottajien uudet sivut löytyvät osoitteesta **uusi.atriatuottajat.fi**.

Tautisuojaus parantaa tuotantotuloksia

Hyvä tautisuojaus vähentää eläintautien leviämisen riskiä tilalle ja tilan sisällä sekä parantaa tuotantotuloksia. Broilerikasvattamoiden Prohealth-tutkimuksen mukaan parantamisen varaa tautisuojauksessa on etenkin kasvattamoon kuljettaessa.

Tautisuojaus ja ennaltaehkäisevä terveydenhuolto vähentävät tarvetta eläinten lääkitsemiseen, kuten suomalainen broilerituotanto on osoittanut. Se on tärkeää myös kuluttajien luottamuksen saavuttamiseksi, sillä he arvostavat eläintuotannon hygieniää ja vierastavat lääkkeiden käyttöä.

EU:n rahoittama Prohealth-hanke selvitti broilerikasvattamoiden tautisuojausta viidessä eri maassa. Osa-alueiden systemaattinen läpikäyminen auttaa tunnistamaan ne kohdat, joissa tautisuojausta voitaisiin parantaa.

Tutkimukseen osallistuneet tilat saivat sisäisestä tautisuojauksesta (tautien leviämisen estäminen tilan sisällä) keskimäärin korkeammat pisteet kuin ulkoisesta tautisuojauksesta. Taudinhallinta ja haittaeläintorjunta olivat hyvällä tasolla.

Suunnitelmallinen ja ennaltaehkäisevä eläinterveydenhuolto onkin ensiarvoisen tärkeää broilerituotannossa.

Parantamisen mahdollisuuksia oli muun muassa vieraiden ja henkilökunnan tautisuojauksessa kasvattamoon kuljettaessa. Osa parannuskeinoista on helppoja, kuten käsienspesu tai vierailijoiden seuranta. Hyvä keino ohjata ihmisiä tautisulun oikeaoppiseen käyttöön on tehdä siitä kätevää esimerkiksi tavaroiden sijoittelulla.

RIKKONAINEN LATTIA ON VAIKEA PUHDISTAA

Lintujen kuolleisuus oli keskimäärin korkeampi kasvattamoissa, joiden lattioissa oli vaurioita. Halkeamat ja kolot kasvattamon lattiassa ovat vaikeita puhdistaa ja niihin voi kertyä likaa, jossa bakteerit voivat säilyä elinvoimaisina.

Myös untuvikkojen E. coli -tartunta ja monialainen yritystoiminta tilalla olivat yhteydessä kohonneeseen kuolleisuuteen ensimmäisen kasvatusviikon aikana.

Tuotannon tehokkuutta tarkasteltiin eurooppalaisella tuotantoindeksillä (EPI). Tehokkuus oli keskimäärin parempi vastaajilla, jotka vertasivat tuotantotuloksia aiempiin parviin tai jotka tarkastivat veden saannin ja ruokkijan toiminnan päivittäin kuin vastaajilla, jotka eivät tehneet näin.

Tehokkuutta heikensi, jos linnuilla oli havaittu mikrobiepätasapainoa ruoansulatuskanavassa. Parempi rehuhyötysuhde oli yhteydessä muun muassa korkeampaan päiväkasvuun, mahdollisuuksiin säättää valaistusta ja ilmastointiin sekä siihen, oliko tilalla ongelmia kuolioisen suolistotulehduksen kanssa. ■

Lisätietoja:

PROHEALTH industry workshop:
[www.fp7-prohealth.eu/events/
prohealth-industry-work-
shops-and-scientific-symposium/](http://www.fp7-prohealth.eu/events/prohealth-industry-workshops-and-scientific-symposium/)

Bioturvallisuudesta kilpailukykyä
kotieläinalalle-hanke:
www.luke.fi/biosecurity

Tunnista lääkittävät ja ehkäise sairastuminen

Lääkitystä tarvitsevien sikojen tunnistaminen on tärkeä keino vähentää tarpeetonta lääkkeiden käyttöä ja pidemmällä aikavälillä myös mikrobiresistenssin kehittymistä.

MITEN VÄHENTÄÄ LÄÄKITYSTARVETTA?

- 1 puhdas ja hyvin kuivitetu porsituskarsina
- 2 riittävän pesänteko-aineen anto emakolle useampana päivänä ennen odotettua porsimista
- 3 ternimaidon saannin varmistus ja vuoroimetus pian porsimisen jälkeen
- 4 tarpeen mukaan pahnueiden tasaus 24 tunnin kuluttua
- 5 eläinten sekoittelun minimointi niin, että sikoja ei siirretä ketjussa taaksepäin eli vanhempiä porsaita nuorempien joukkoon
- 6 ikäryhmäkohtaiset väli- neet rutiinityöskentelyyn ja lääkitsemiseen
- 7 työ- ja lääkitysvälineiden säännöllinen puhdistus
- 8 oireenmukainen sairauksien hoito ELL-ohjeiden mukaisesti ja niiden sikojen lopetus, joihin hoito ei tehoa
- 9 käyttöön tarvittavien antibioottien määrän arviointi (1–3 riittää tavallisimpien sairauksien hoitoon)

Lääkkeiden käyttötarve vähenee tehokkaimmin edistämällä tilan eläinten terveydentilaa ja vastustuskykyä sekä ehkäisemällä sairastumista ja vammoja. Kun tuotanto-olosuhteet ja eläinten hyvinvointi paranevat, sianlihantuotannon kannattavuus ja kilpailukykykin kohentuvat. Vierailimme 25 tilalla Lääkkeiden käytön vähentämisen kilpailukykyä sianlihantuotantoon -hankkeessa. Keräsimme tietoa tuotanto-olosuhteista, eläinterveydestä ja lääkityskäytännöistä. Tunnistimme monta hyvää käytäntöä, vaikka tilojen välillä havaittiin yllättävän paljon vaihtelua.

Ulkoisessa tautisuojauksessa oli puutteita etenkin lihasikaloissa. Saapas-, jalkine- tai käsihygieniää ei noudatettu, lisäksi osastojen pesu ja desinfektio olivat puutteellisia. Haittaeläinten torjunta ja raatojen käsittely eivät olleet kunnossa, eikä ikäryhmä- tai osastokohtaisia työvälineitä ollut lainkaan.

KARSINAT KUNTOON

Tilakäynneillä tarkastettiin silmämääräisesti noin 2500 pikkuporsasta, 1500 välikasvatusporsasta sekä 2400 lihasikaa terveydentilan ja hoitotarpeen arvioimiseksi. Pikkuporsaista puolet oli vastasyntyneitä ja puolet vieroitusikänsä kynnyksellä olevia.

Tarkastelussa katseet kiinnittyivät jalkavaurioihin. Niiden esiintyvyyteen vaikuttavat olennaisesti karsinan olosuhteet, jossa korostuvat lattiamateriaali, sen kunto sekä kuivikkeen käyttö.

Muutamalla porsastuotantotilalla pahnueita tasattiin liian ripeään ja yksittäisiä porsaita siirrettiin useampaan kertaan. Tämä voi johtaa liian vähäiseen ternimaidon saantiin, mikä on edellytys porsaan vastustuskyvyn kehittymiselle. Vuoroimetus varmistaa ternimaidon saannin, ja monet tarttuvat taudit pidetään kurissa, kun pahnueet tasataan kerralla kuntoon. Myöhemmässä kasvatuksen vaiheessa räpäpälytyneet tai kasvussa jälkeen jääneet porsaasivat todennäköisiä tautipesiä.

Emakon maidontuotanto- ja imetyskykyyn vaikuttavat riittävä veden saanti, oikea imetysrehustus, kuntoluokka ja porsimakerta. Vanhemmilla emakoilla on usein toimivien nisien määrä suhteessa pahnueen kokoon alhaisempi kuin nuorilla. Tämä lisää porsaiden välistä taistelua ja porsaan herkän ihon kulumista lattiaa vasten, mistä aiheutuu usein haavaumia naamaan ja etupolviin.

Yksittäisten emakoiden tärkeimpiä poiston syitä ovatkin ikä ja porsaiden hoito-ongelmat. Maidontuotantoa alentaa, että useimmilla tiloilla pesäntekomateriaalia annetaan liian vähän. Emakon pesänrakennustarpeen mahdollistaminen kiihdyttää sen hormonituotantoa ja vaikuttaa positiivisesti porsimisen onnistumiseen ja maidontuotantoon.

VÄLIKASVATUKSESSA HÄNNÄNPURENTAA

Välikasvatusporsaiden joukossa havaitsimme lievää hännänpurentaa 1,3–16 prosentilla porsaista. Vakavia häntäpur-

KESKIMÄÄRIN joka viidennellä vastasyntyneellä ja 40 prosentilla vieroitetuista porsaista etupolven iho oli vaurioitunut. Jalkavaivat olivatkin suurin yksittäinen Sikaan kirjattu hoidon syy sekä imevillä että vieroitetuilla porsailta, kun lääkitystietoja tarkasteltiin vuoden ajalta tilakohtaisesti.

tuja oli enimmillään 3,3 prosenttia.

Eniten oli merkkejä parantuneesta hännänpurennasta, esiintyvyys vaihteli tilojen välillä 0,3–15,3 prosenttiin. Hännänpurenta on yleisempää välikasvattamoissa kuin lihasikaloissa, joissa hännänpurenta ilmeni parantuneina hännäntynkinä ja esiintyvyys tiloilla vaihteli 5–45 prosenttiin.

Sikava-tietojen mukaan hännänpurentaa oli molemmilla ikäryhmillä hoidettu myös kipulääkkein. Lievissä tapauksissa kipulääkkeen antaminen ja/tai häntäpurrun siirtäminen sairaskarsinaan ovat hyviä käytänteitä, joilla voidaan

mahdollisesti vähentää antibioottien käyttötarvetta.

Lääkitsemisvastuu on tuottajalla, mutta hoitavan eläinlääkäriin tulee ohjeistaa, millaisia sairauksia ja miten niitä hoidetaan, jos hän luovuttaa lääkkeitä tilan käyttöön. Oli huolestuttavaa, että hanketiloilla oli käytössä eri antibiootteja samaan aikaan, jopa viittä eri vaikuttavaa ainetta. Olisi käytettävä mahdollisimman vähän erilaisia antibiootteja samanaikaisesti, jotta ei turhaan edesauteta antibiooteille vastustuskykyisten bakteerikantojen kehittymistä.

Lääkkeiden käyttö arvioidaan vuosit-

tain terveydenhuoltosuunnitelman päivityksessä. Lääkitysohjeiden on löydettävä samasta huoneesta, missä lääkkeet säilytetään, jotta ohjeistus voidaan tarvittaessa tarkistaa helposti. Eläinten tutkimisessa, lääkitystarpeen arvioinnissa ja toteutuksessa on selkeästi parannettavaa. ■

Atria tutkii vaihtoehtoja täysin soijasta luopumiseen sikojen ruokinnassa

Soijapohjaisen tiivisteiden vaihtaminen härkäpapuun ei heikentänyt lihasikojen tuotantotuloksia. Ruhojen lihaprosentti jopa hiukan nousi ja samalla rehunkulutus laski. Myös välikasvatusporsaiden tulokset ovat lupaavia.

Käytännönläheinen tutkimus sikatilalla -hanke on Atria Tuottajien ja Luonnonvarakeskuksen (Luke) yhteinen kolmi-vuotinen hanke. Siinä rakennetaan yhteistyömallia sikatalousyrittäjien, tutkimuksen ja lihateollisuuden välille. Hankkeessa on tehty ruokintakokeita lihasikalassa, emakosikalassa ja välikasvattamossa.

Lihasioilla tehdyssä tilatason ruokintakokeessa tutkittiin kotimaisten valkuaislähteiden, härkäpavun ja ohravalkuaisrehun (ovr), soveltuvuutta. Tutkimuksessa oli mukana lähes 500 duroc-kolmirotu-risteytysikaa, jotka jaettiin koe- ja kontrolliryhmiin. Alkukasvatuksessa ruokinta oli vapaa, ja loppukasvatuksessa ruokintaa rajoitettiin lievästi.

”Härkäpapurehun käyttö laski rehukustannusta keskimäärin 83 senttiä/sika.”

Sikojen päiväkasvussa ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja soijattoman ryhmän ja soijallisen kontrolliryhmän välillä. Soijattoman ryhmän lihasiat kasvoivat 1 193 grammaa päivässä. Loppukasvatuksessa rehuhyötysuhde oli huomattavasti parempi kontrolliryhmässä kuin koeryhmässä, mutta koko kasvatusjaksoa tarkastellessa eroa ei havaittu.

Koerehua syöneiden sikojen ruhon lihaprosentti oli 58,1 ja kontrolliryhmän 57,4. Taloudellisesta näkökulmasta härkäpapurehun ja kontrollirehun välillä ei ollut merkittävää eroa. Härkäpapurehun käyttö kuitenkin laski rehukustannusta keskimäärin 83 senttiä/sika.

HÄRKÄPAPU PORSaiden VALKUAISRUOKINNASSA

Välikasvattamossa seurattiin porsaiden (560 porsasta) tuotantotuloksia ja hyvinvointia kahdessa eri ruokintaryhmässä. Porsaiden kontrollirehu sisälsi ohraa, vehnää, kauraa, kasviöljyä, soijapohjaista tiivistettä ja ohravalkuaisrehua (ovr). Koerehussa tiivisteiden soija korvattiin härkäpavulla. Ruokinta toteutettiin kolmivaiheisena liemiruokintana. Porsaat punnittiin kokeen alussa, ruokintajaksojen vaihtuessa ja kokeen lopussa.

Porsaskokeen tulosten tilastollinen läpikäyminen on vielä kesken, mutta tuotantotuloksista, rehunkulutuksesta ja rehuhyötysuhteesta on laskettu alustavia keskiarvotuloksia. Kontrolliryhmän porsaat kasvoivat 491 grammaa päivässä ja koeryhmän 423 grammaa päivässä. Alkupaino molemmilla ryhmillä oli 9,1 kiloa. Kuiva-aineen kulutus oli kontrolliryhmässä 0,696 kg ka ja koeryhmässä 0,658 kg ka päivässä.

Rehuhyötysuhde oli kontrolliryhmässä 1,35 kg ka/kg ja koeryhmässä 1,36 kg ka/kg. Porsaiden terveydessä tai hyvinvoinnissa ei havaittu eroja kont-

rolli- ja koeryhmien välillä.

Ruokintakokeessa mukana olleet porsaat myytiin kolmessa erässä: ensimmäiset 39–40 päivää (kontrolli 35 % vs. koe 47,2 %), toinen erä 46–47 päivää (kontrolli 53,6 % vs. koe 30,5 %) sekä viimeinen ja pienin erä 53 päivää vieroituksesta (kontrolli 0,4 % vs. koe 5,0 %). Kokeen loputtua välittämättä jääneitä porsaita oli kontrolliryhmässä 11 prosenttia ja koeryhmässä 17,3 prosenttia porsaita.

Välikasvatusporsaiden soijattonta koeruokintaa on jatkettu myös hankkeen kokeen jälkeen. Honkarannan sikalassa tehdyssä ruokintatestissä (768 porsasta) verrattiin soijattonta välikasvatusporsaiden ruokintaa ovr-pohjaiseen soijaa sisältävään rehustukseen. Soijattomassa rehustuksessa ei käytetty ohravalkuaisrehua lainkaan.

Porsaat kasvoivat keskimäärin 446 grammaa päivässä soijattomalla seoksella ja 475 grammaa päivässä kontrollirehustuksella. Porsaat vieroitettiin keskimäärin 8,2 kilon painoisina ja myytiin koeryhmässä 29 kilon ja kontrolliryhmässä 30,6 kilon painoisina. Rehuhyötysuhteet olivat ryhmässä 1,78 ry/kg (soijatonta koeruokintaa) ja 1,68 ry/kg (kontrolli). ■

TUOTTAJAN VUOSI

Viikko tilalla -juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina. Jokainen tila esittäytyy vuorollaan Atria Tuottajat -lehdessä ja loput kolme kertovat viikkonsa kuulumiset nettisivuilla.

Lue, miten viikko eteni muilla tiloilla: uusi.atriatuottajat.fi

Harri suosittelee

”Värikästä ruokaa on hauska tehdä yhdessä”

HARRI ROSENBERG

alkutuotantojohtaja Atria Siipi

”Olen kokeillut tätä reseptiä ensimmäisen kerran yli 20 vuotta sitten. Melkein joka kesä olemme sitä eri määriillä ja kokoonpanoilla tehneet. Suosion syy on siinä, että sitä on porukalla mukava tehdä. Lisäksi raaka-aineet ovat helposti joka kaupasta löydettäviä ja vielä suomaista alkuperää. Olen käyttänyt valmistukseen aina muurikkapannua, mutta onnistuu se helposti sisätiloissa kasarillakin. Reseptin mukaan tehtynä maku on melko mieto, joten sitä voi hiukan tiukentaa omien mieltymysten mukaan. Itse jätän yleensä sellerin pois. Pääsiäisenä teimme reseptin tuplana (lihaa 2 x 350 g) viidelle hengelle ja kaikki meni. Tämä ei välttämättä vaadi mitään lisäketä, kuten riisiä. Vihreä salaatti ja patonki sopivat kaveriksi hyvin.”

Kiinalainen pata

4 ANNOSTA

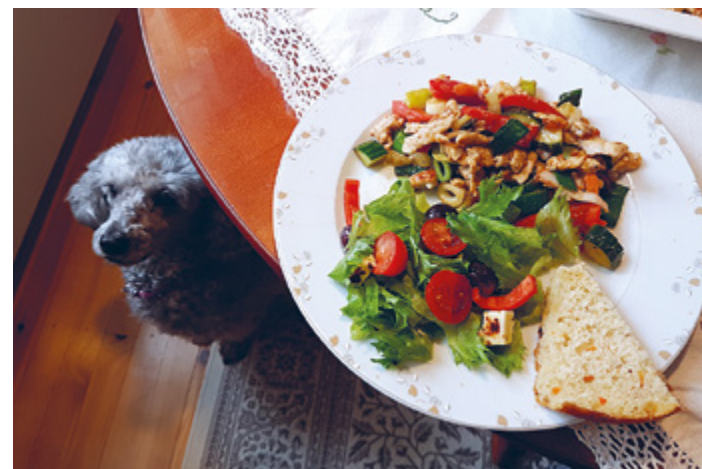
400 g possun suikaleita (Atrian minuuttisuikaleet loistavia)
2 rkl rypsiöljyä
2 porkkanaa, 150 g, ohuita viipaleita
1 punainen paprika, 150 g, viipaloi
½ purjosipulia, 150 g, viipaloi
½ tuore kurkkua, 175 g, kuutioina
1 sellerin varsi

Kastike

½ dl vettä
2 rkl etikkaa
2 rkl tomaattisosetta
2 rkl hienoa sokeria
1 tl suolaa
2 maustemittaa mustapippuria
1 valkosipulin kynsi pieneksi pilkottuna
2 tl perunajauhoja

Ruskista liha öljyssä. Laita porkkanat ja paprika kypsymään lihan joukkoon ja lisää jonkin ajan kuluttua loput kasvikset.

Kastike kannattaa tehdä muutama tunti aikaisemmin valmiiksi. Kaada kastike lihan ja kasvien päälle, kun ne ovat valmiita. Sekoita ja kiehauta kevyesti.

MYÖS MEIDÄN Kiira tietää, kenen kohdalta on lattialta löydettävissä eniten hyvää syötävää.

21 vasikan viikko

Navettavalkean viikko kului poikima-aikaan vähillä yönillä arjen kanssa tasapainoilla. Onneksi apukäsiä löytyy läheltä.

ASiantuntijan silmin

Alussa oli ajatus

Yhteinen historiamme vie vuoteen 2010. Urho ja Mari tiedustelivat minulta emotuotannon mahdollisuuksista yhteistyössä Atrian kanssa, jos he ostaisivat myynnissä olleen MTT:n Tohmajärven tutkimusaseman. Otin tapani mukaan lusikan (tai tässä tapauksessa läppärin) karvaiseen käteeni ja aloimme laskea ja suunnitella. Ilmeisen hyvin se menikin, sillä Puustiset ostivat tutkimusaseman itselleen ja aloittivat siellä menestyksekkään emolehmätuotannon.

Marin ja Urhon kanssa on ollut todella ilo tehdä töitä alusta alkaen. Vaikka aikaisempaa kokemusta emotuotannosta tilalla ei ollut, tuotanto on kehittynyt erinomaisesti. Enkä yhtään ihmettele: he ovat alusta asti olleet tavattoman kiinnostuneita tuotannosta ja sen kehittämisestä kohti huippua. Vanha totuushan on, että ”se joka oppii nopeimmin, menee aina sen ohi, joka osaa eniten”.

Tilakäynnillä olemme käyneet läpi muun muassa ruokintaa, kivennäisiä, terveysasioita ja eläinaineksen kehittämistä. Vuosittaiset emojen ruokintasuunnitelmat ovat rutiinia. Puustiset ovat osallistuneet Pihviakatemiaan ja Atrian alkutuotannon hankkeiden pienryhmiin. He ovat imeneet kuin sienet tietoa asian-tuntijoilta ja toisilta viljelijöiltä sekä jalostaneet tiedon tilansa parhaaksi.

Viime aikoina olemme miettineet Puustisten kanssa emomäärän nostamista hyödyntämällä tilalla olevaa rakennuskantaa. Tällä hetkellä työsetään nurmentuotannon ja erityisesti laidunnuksen tehostamista NurmiNauta-hankkeen tiimoilta. Ensi kesän laidunnussuunnitelma on tehty ja tila on mukana laidunnuksen kehittämisen pilottikohteena Tahvolan Essin hellässä huomassa. Tavoitteena on nostaa laitumen ja muiden nurmien satotasojen merkittävästi – ja tilan tuntien siinä myös onnistutaan!

Juha Ryhänen
asiakkuuspäällikkö Atria Nauta

”Muiden tuottajien vertaistuki on parasta.”

MAANANTAI ☀️

Marilla oli ”vapaa” viikonloppu Tamperella Maaseudun tukihenkilöpäivillä. Urho oli edellisen yön navetalla. Oregono-hieho poiki keskiyöllä ketjuilla avustettuna, 17-vuotias Aino-tytär oli apuna. Marin päivä meni laskujen ja kuittien kanssa ”pehkutuksen” ja ruokinnan lomassa. Tilamummo tiskasi aamupäivän ämpäreitä ja vesiastioita. Tyttäret 26-vuotias Lina ja 13-vuotias Anna kävivät pitkällä ratsastuslenkillä. Riina-rouva rupesi valmistelemaan poikimista ilta-kahdeksan aikaan. Odottelua. Helmikuusen navettapalon jäljet ovat vielä pihassa. Onneksi navetassa ei ollut eläimiä. Kotityöt jäävät vähälle poikimakaudella, mutta toimistotöille ja veroilmoitukselle täytyy löytää aikaa. Illalla pidettiin pikainen työpalaveri, oli Urhon vuoro nukkua kotona. Mari jäi valvomaan navetalle.

TIISTAI ☁️

Riina poiki keskiyöllä Riita-sonnin. Sen jälkeen Mari nukkui kolme tuntia. Mummolassa oli Anoppi-rouva poikimassa, tunnin verran odotusta – näytti, että ei edisty. Toinen sorkka oli sisällä taittuneena. Soitto siskolle avuksi, ei vastannut. Soitto Urholle. Yksilökarsina laitettiin valmiiksi ja ”poikimakärryyn” tarvittavat tarvikkeet. Tilamummokin oli herännyt aamukierokselle ja tuli auttamaan. Urho sai työnnettyä vasikkaa sisään ja vedettyä jalan suoraksi. Vedettiin samalla vasikka ulos. Tuli hyvin tämä Ripeä-sonni (aivan kuin Urhon anoppi). Sivosen Antti tuli töihin kahdeksaksi. Pidettiin yhteinen valkotalupalaveri: viikon tavoitteena elävät vasikat, veroilmoitus ja sulamisvesien hallitseminen. Edellisviikon onnistumiset olivat orpo-Rainen oppiminen muiden mammojen tisseille ja se, että kaikki syn-

tyneet vasikat jäivät eloon. Mirsi-rouva oli poikunut kaksoset noin yhdeksän aikaan: Ripsi-tytön ja Rapsi-sonnin. Sulavedet aiheuttavat harmia lantakäytävillä eivätkä pehkutukset meinaa riittää millään. Mari pääsi aamusaunan jälkeen nukkumaan, herätys puoliltapäivin. Urho haaveili puiden ajosta, turhaan. Salaojittaja kävi neuvottelemassa ensi kesän salaojituksista. Antti hoiti perustyöt: kuivutukset, ruokinnan ja jakovaunun peräluukun korjauksen. Linnanneito-rouva siirrettiin yksilökarsinaan, koska ei rauhoittunut poikimaan ja juoksi Myrskyn Rainbow-sonnin perässä. Linnanneito poiki iltapäivällä puoli kolmen aikoihin Rita-sonnin – olikin hiukan äkäinen mamma vasikastaan.

KESKIVIikko ☀️

Mari kiersi navetan aamuyöllä. Mansikka oli poikunut Rustiikka-sonnin – tilanne ok. Antti heräsi aamutöihin ja huomasi Miinalla Riia-vasikan. Antti hoiti perustyöt ja Jenni-harjoittelija tuli yhdeksän aikaan. Aamupäivällä merkittiin ja punnittiin vasikoita. Samalla kerralla oli sekä neuvolakäynti että kastenimien laitto kirjoihin. Painot vaihtelivat 34 kilosta 58 kiloon. Jenni laski varastoa inventaarioon. Mari yritti tehdä jotain apurina mukana, mutta nukkumattomat yöt vaativat veronsa. Ainakin yhdellä lehmällä silmätulehdus, siihen saatiin lääkettä eläinlääkäriltä. Marilla on huono omatunto siitä, ettei pysty olemaan niin paljon lasten kanssa, kun kaikki aika menee nyt navetalla. Neiti-Ässä poiki illansuussa Röpätäti-tytön. Urho oli koko päivän puunajossa.

TORSTAI ☁️

Kettusen Simo tuli jatkamaan kaivurilla lumen, jään ja sohjon poistoa ulkokarsinoista. Antti oli traktorilla avustamassa.

Noora oli poikunut itsekseen R. Moore-sonnin ja Misu iltapäivällä Remissi-tytön. Kengittäjä kävi huoltamassa hevosten jalat ja kaviot. Iltapäivällä Mari oli kertomassa Joensuun luomukurssilaisille Navettavalkea Oy:n luomutuotannosta. Uusia kurssilaisia oli taas runsaasti Pohjois-Karjalassa – hienoa! Urho oli puunajossa päivän sekä laski ja teki viljelysuunnitelmaa. Illalla soiteltiin vielä muutama puhelu kollegoille (toisille emotuottajille) liittyen sorkkahoitoihin. Vertaistuki on kyllä parasta. Vielä tehtiin sorkkahoitajalle varausta astutussonnien hoitamiseksi huhtikuun lopussa. 15-vuotiaalla Atella oli mopo- ja puhe- linongelmia, joihin äidin ymmärrys ei riittänyt. Isäntä ja emäntä saivat viettää monen yön jälkeen yhteisen yön. Antti lupasi kierrellä yöllä katsomassa tilanteen navetassa.

PERJANTAI ☀️

Aamupäivä valmistauduttiin Atrian Tuottava Nautatilan nurmi-kehittämishankkeen Skypeen. Olemme laskeneet tarkemmin laitumien ja nurmialojen satoja sekä suunnittelemme nurmi-tuotannon parantamista ja samalla tehostettua laidunkiertoa yhdelle ryhmälle. Hiukan tehostetaan myös satojen mittauksia. Mitä mitataan, sitä voi kehittää – niinhän se menee. Atrian hanketyöntekijän Essi Tahvolan vahva osaaminen ja ammattitaito saa meiltä kiitosta. Seuraavaksi yhteys Jouko Laukka-selle ja kysymys, mitä siementä tarvitaan. Lassiatar poiki iltapäivällä Raassina-sonnin. Antti hoiti navettatyöt Jennin kanssa. Urho meni navetalle illansuussa, Nippo poiki yhdeksän aikaan Riippuva-sonnin harjoittelijan vetoavulla. Mamma oli hiukan sähkökkä. Sonni-siementilaus oli unohtunut edustajalta. Soitto hänelle, lupasi hoitaa asian. Urho vahti yön.

LAUANTAI ☀️

Mari sai nukkua viime yön kunnolla. Urho oli puunajossa päivän. Mari ja Jenni-harjoittelija hoitivat navettatyöt. Päivä meni ilman poikimisia. Illaksi sovittiin kyläreissu (varauksella), haettiin samalla eläinvaaka. Vuosikkaiden punnitus on edessä ensi viikolla. Kyläreissu onnistui, tilanne navetalla rauhallinen. Orpo-Raine on oppinut varastelemaan, ei tarvitse enää lisämaitoa pullosta. Jes. Linnea-rouva poiki yhdeksän jälkeen, seurasimme sitä kamerasta. Hyvin meni. Mari meni navetalle ennen puoltayötä. Linnea oli kunnan hormonimylläkän sekoittama ja kävi päälle. Eläin kuuli kunniansa: tämä vasikka oli sitten viimeinen. Muuten rauhallinen yö.

SUNNUNTAI ☁️

Yöllä sattui iso kolari lähistöllä, mukana oli myös lasten tuttuja. Eka poiki aamusta Rakas-sonnin. Iltapäivällä olimme Kiihtelysvaaran kirkossa kuuntelemassa Arja Korisevaa. Illalla Rosinnea-tyttö laitettiin hetkeksi lämpölampun alle. Muutama tunti erossa emosta ja kun vasikka vietiin takaisin, se säntäsi saman tien tissille. Iltapäivällä Assi teki Romanssi-tytön ja Kisko Rata-pojan. Kisko omi Romanssin itselleen eikä huolinut omaansa, oli työntänyt sen lantakäytävälle kuorru-tettavaksi. Kisko piti laitaa yksilökarsinaan, josta se vielä aikansa huusi Romanssin perään. Tytöt ratsastivat iltapäivän. Urho jäi navetalle yöksi. Neljäs poikimaviikko on takana, edessä vielä seitsemän viikkoa. Tällä viikolla syntyi 21 vasikkaa, tahti olisi voinut olla hiukan nopeampi. Vasikoista on syntynyt 59 prosenttia. Sunnuntain ja maanantain välinen yö oli vilkas.

NAVETTAVALKEAN TILA

Tila on vanha MTT:n Tohmajärven tutkimusasema.

VRITTÄJÄT: Urho ja Mari Puustinen

TUOTANTOSUUNTA: Emolehmä, luomu

PERUSTETTU: Tilakaupat 2011

ELÄIMIÄ: reilu 100 emoa

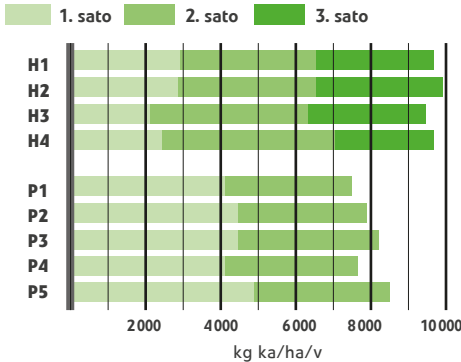
MUUTA ERITYISTÄ: Peltoa noin 300 hehtaaria

Siemenmäärät (%) kylvöseoksen painosta.

	TT*	NN	RN	ERH	PA	VA	AA	SM
Heinäseokset (H)								
Perinteinen (H1)	67 ¹	33 ¹						
Ruokonataseos (H2)	67 ¹	17 ¹	16					
Lajikeseos (H3)	62 ^{1,2,3}	38 ^{1,2}						
Moniheinäseos (H4)	68 ¹	11 ¹	11	10				
Palkokasviseokset (P)								
Perinteinen (P1)	49 ²	46 ¹			5			
Apilatrio (P2)	45 ²	41 ¹			6	2	6	
Apiladuo (P3)	25 ²	47 ¹			16	13		
Apila-sinimaillasseos (P4)	37 ²	34 ¹			2	1	2	23
Multiseos (P5)	34 ²	21 ¹	17	15	5	2	6	

*TT = timotei (¹Rubinia, ²Tuure, ³Nuutti), NN = nurminata (¹Valtteri, ²Inkeri), RN = ruokonata (Karolina), ERH = englanninraiheinä (Riikka), PA = puna-apila (SW Yngve), VA = valkoapila (SW Hebe), AA = alsikeapila (Frida), SM = sinimailanen (Lavo)

Sadot laji- ja lajiseoskokeella

Kaliumin louhintaa ja monipuolisia nurmiseoksia

Nurmet Rahaksi -hankkeessa tutkittiin nurmenviljelyn tehostamiseen liittyviä keinoja, kuten kaliumlannoituksen tarkentamista ja monipuolisia nurmisiemenseoksia.

Viljavuuskalium ei kerro kaikkea nurmen kaliumlannoitustarpeesta. Nurmiheinät louhivat tehokkaasti kaliumia myös maaperän vaikealiukoisemmista reservikaliumvaroista, jos varat vain ovat riittävät. Samalla viljelijä voi säästää rahaa. Jos maaperän kaliumvarat taas ovat vähäiset, saadaan kaliumlannoituksella hyvä satovaste.

Luonnonvarakeskus toteutti Maaningalla ja Mikkeliissä vuosina 2015-2018 kaliumkokeen toisen nurmikierron vuosina 2011-2014 toteutetun kokeen jatkoksi. Mikkelin koe tehtiin Peltovainio-hankkeessa. Kokeessa korjattiin kolme satoa.

Nurmelle annettiin väkilannoitteena 0, 50, 100, 150 ja 200 kg K/ha/v, jaettuna tasan ensimmäiselle ja toiselle sadolle.

Lisäksi toinen puoli kokeesta sai toiselle sadolle väkilannoitteen lisäksi lietettä 30 tn/ha (jossa oli 75–107 kg K/ha).

Maaningalla maan reservikaliumluokka oli hyvä (>2 000 mg/l) ja viljavuuskaliumluokka tyydyttävä. Mikkeliissä reservikaliumluokka oli tyydyttävä (1 000–2 000 mg/l) ja viljavuuskaliummineraalilannoitetulla osalla huono ja lietelannoitetulla osalla huononlainen.

Kummallakaan paikkakunnalla ei kaliumlannoituksella saatu satovastetta ensimmäisenä nurmivuonna 2016. Toisena ja kolmantena nurmivuonna kaliumlannoituksella saatiin sadonlisää, joka oli Mikkeliissä parhaimmillaan 2 330 kg ka/ha ja Maaningalla 720 kg ka/ha, kun lannoitukseen käytettiin pelkkää väkilannoitetta.

Maaningalla lietteen kalium tai 50 kg

”Nurmiheinät louhivat tehokkaasti kaliumia myös maaperän vaikealiukoisemmista reservikaliumvaroista.”

K/ha väkilannoitekaliumia riitti kaikissa tilanteissa turvaamaan sadon. Mikkeliissä tarvittiin toisinaan enemmän kaliumia, ja kaliuminpuutos näkyi selkeästi rehun matalana kaliumpitoisuutena.

Suurimmat kaliumlannoitusmäärät nostivat Mikkeliissä rehun kaliumpitoisuuden tarpeettoman korkeaksi. Kokeet osoittivat, että tyydyttävän tai sitä paremman reservikaliumluokan maat pystyvät tuottamaan hyvän heinä-

LAJI- JA LAJIKESEOSKOKEEN heinäruuduista korjattiin kolme satoa. Kuvassa ruudut on juuri rajattu niittoa varten

nurmisadon suositeltua pienemmällä kaliumlannoituksella. Näin jopa silloin, kun viljavuuskalium on punaisella.

SEOKSIEN VILJELY VAATII KEHITTynyttä PELISILMÄÄ

Monipuolisilla nurmiseoksilla tavoitellaan satovarmuutta erilaisiin olosuhteisiin, mutta nykyisin myös hiilen sitominen maaperään lisää kiinnostusta monilajisiin seoksiin. Erityisen mielenkiinnon kohteena ovat nurmipalkokasvit: apilat ja erilaiset mailaset.

Seoksissa niin maaperä, lannoitukset kuin sääolot muuttavat lajikoostumusta. Nopeakasvuiset lajit ottavat niille suotuisissa oloissa helposti enemmän kasvutilaa kuin mitä siemenseosta suunniteltaessa on ajateltu.

Maaningalla toteutetaan parhaillaan

laji- ja lajikeseoskoetta, jossa on neljä heinäseosta ja viisi palkokasviseosta. Heinäseokset saavat kolmelle sadolle 100+90+50 kg N/ha/v ja palkokasviseokset kahdelle sadolle 50+50 kg N/ha/v.

Jo kokeen ensimmäisen vuoden tulokset osoittivat, että lajisuhteet muuttuvat jatkuvasti. Englanninraiheinää oli kylvöseoksessa 10–15 prosenttia siemenseoksen painosta (taulukko), kuitenkin molemmissa (H4 ja P5) englanninraiheinää sisältävissä seoksissa englanninraiheinän osuus oli odotettua suurempi kaikissa ensimmäisen sato-vuoden niitoissa.

Suureksi kasvanut osuus voi jatkossa tarkoittaa suurempaa talvehtimisriskiä. Sekä ruoko- että nurminadan osuudet lisääntyivät jälkisadoissa, mikä voi kertoa niiden paremmasta kuivuuden-

kestosta ja jälkikasvukyvystä timoteihin verrattuna.

Suurina määrinä nopeasti kehittyvät lajit, kuten englanninraiheinä ja ruokonata, alentavat seoksen sulavuutta, jos korjuu tehdään seoksen myöhäisempien lajien rytmissä. Peltokierros ennen korjuuta onkin aina paikallaan.

Kokonaissadon määrässä seosten erot johtuivat enemmän korjuukertojen määrästä kuin seoksen lajikoostumuksesta, sillä kolmeen kertaan korjattujen heinäseosten sadot olivat kahteen kertaan korjattuja palkokasviseoksia parempia. Heinäseosten kesken ei kokonaissadoissa ollut merkittäviä eroja. Palkokasviseoksissa monipuolinen seos (P5) tuotti kuitenkin 1 000 kg ka/ha suuremman sadon perinteiseen (P1) seokseen verrattuna. ■

BOTAANISEN KOOSTUMUKSEN määrittämisessä heinä- ja apilalajit erotellaan toisistaan käsin. Sen jälkeen ne punnitaan ja kuivataan sekä lopuksi lasketaan osuus ka-sadosta.

Lue lisää:
www.luke.fi/nurmetrahaksi/
 julkaisut

VINKKEJÄ

- Mittaa maan reservikalium ja rehun kaliumpitoisuus ja huomioi ne lannoituksessa.
- Säästä rahaa kohdentamalla kaliumlannoitus sinne, missä sitä tarvitaan.
- Seoksissa korjuuaika määritetään pääkasvien mukaan, aina pääkasvi ei ole se, jota kylvettiin eniten.
- Kasvustokierros ennen korjuupäätöstä on aina paikallaan seosnurmissa.

Jäljitettävyyys takaa lihan turvallisuuden

Mäen tila on luomutuotannossa ja se näkyy arjessa monella tapaa. Eläimillä on reilusti tilaa ja ulkoilumahdollisuuksia. Sen lisäksi peltojen kunnosta on tärkeää pitää hyvä huoli.

MÄEN TILALLA eläimet pääsevät ulkoilemaan ympäri vuoden, tuotantorakennukset ovat pihattomallisia ja niissä on reilusti tilaa ja jaloittelualuetta eläimille.

Sotkamolaisen Mäen tilan isäntä **Pasi Korhonen** toteaa, että jäljitettävyyys takaa turvalliset tuotteet.

– Alkuperän avaaminen ja julkistaminen luo läpinäkyvyyttä koko lihaketjuun. Oman tilan vasikat tulevat suoraan syntymätiloilta ja jäljitysketju on melko lyhyt. Se on etu pihvirotuisia eläimiä kasvatettaessa.

Nykyisin tila tuottaa 400 teuraseläintä vuodessa eli noin 140 000 kiloa lihaa vuodessa. Peltoa on 190 hehtaaria ja metsää 420 hehtaaria.

Mäen tilalla on kaksi työntekijää ja kausityöntekijöitä. Liikevaihto on noussut noin miljoonaan euroon.

– Toiminta on tällä hetkellä kannattavaa liiketoimintaa. Yhtenä tulevaisuuden tavoitteena on muuttaa yhtiömuoto osakeyhtiöksi. Vastatehdyn laajennuksen myötä pystymme hyödyntämään peltoalan maksimaalisesti.

– Aluksi tuotanto on vakiinnutettava hyvälle tasolle. Tuotannon volyymi on nyt isompi ja haluan ottaa sen nyt kunnolla haltuun. Tavoitteena on myös tuottaa itse karjan kuivike, Pasi suunnittelee.

KONEURAKOINTIA JA INVESTOINTEJA

Koneurakointi opetti Pasia yrittämään ja hallitsemaan kokonaisuuksia. Samalla selvisi, että yksityiskohdilla on valtava merkitys, kuten myös luotettavilla yhteistyötohoilla.

– Kilpailu on jatkuvaa ja esimerkiksi tilauskanta voi hävitä kerralla. Kilpailu resursseista ja ammattitaitoisista työntekijöistä on joskus todella kovaa, hän summaa.

Investointi uuteen 200-paikkaiseen luomukonseptikasvattamoon vuonna 2018 onnistui todella hyvin ja järkevään hintaan alle ELY-keskuksen kustannusarvion. Tuotantotulosten on oltava kunnossa jo ennen investointia. Tilalla

on tehty hyviä toimenpiteitä taloudellisesti ja ympäristön kannalta.

– Kuivike tulee läheltä omalta turvesuolta, kuljetuspäästöt ovat näin minimissä. Turvelannan avulla parannetaan maaperää pelloilla ja se vähentää myös lannoituksen tarvetta.

Käytössä on tuoresäilötty vilja. Kun viljan kuivaaminen jää pois, säästetty polttoainemäärä voi olla huomattava. Lisäksi vilja siirretään vain kerran pelolta suoraan navetalle.

LUOMU NÄKYVY ARJESSA

Tila on luomutuotannossa ja se näkyy tilan arjessa monella tapaa. Luomutuotantoon on siirrytty taloudellisista syistä.

– Luomutuotanto näkyy konkreettisesti esimerkiksi siinä, että eläimet pääsevät ulkoilemaan ympäri vuoden, tuotantorakennukset ovat pihattomallisia ja niissä on reilusti tilaa ja jaloittelualuetta eläimille.

Peltojen kunnosta on tärkeää pitää hyvä huoli. Näin kasvukyky säilyy, kun sitä ei voi paikata perinteisillä lannoitteilla. Luomupihvivasikoiden tarjonta on hyvällä mallilla ja mahdollistaa hyvän täyttöasteen kasvattamoihin.

Tulevaisuus tuo haasteita ja mahdollisuuksia suomalaiseen maatalouteen, kun lihatilojen lukumäärä laskee ja tilakoko kasvaa. On tärkeää vaalia kustannustehokkuutta ja kehittää jatkuvasti toimintaa.

Globaalit lihamarkkinat ovat avainasemassa siinä, miten lihan hinta kehittyy ja onko esimerkiksi tuontipainetta.

– Euroopan tuotannon kehittymisen on isossa roolissa myös Suomessa siinä, miten tuottajahinta ja tilityskyky kantavat markkinassa. On pidettävä huoli siitä, että maailman paras liha saa arvoa myös markkinoilta ja että tuotanto säilyy sen osalta Suomessa.

Tilan töiden ohella Pasi on toimi-

nut hallinto- ja luottamustehtävissä osuuskunta Lihakunnassa vuodesta 2013 alkaen ja varapuheenjohtajana vuodesta 2015. Atria Oyj:n hallituksessa hän on ollut vuodesta 2016. Myös poliittiset luottamustoimet sekä paikallinen yhdistystoiminta nuorisoseurassa ja kylätoiminnassa ovat Pasille tärkeitä.

– Eri luottamustoimet on antaneet valmiuksia sekä maatilayrittämiseen että uusiin haasteisiin luottamustoimissa. Kannattaa panostaa omaan jaksamiseen, koska kaikki on loppujen lopuksi yrittäjästä itsestä kiinni.

– Onnistumiset luovat uutta intoa yrittää entistä kovemmin. Epäonnistumiset opettavat eniten ja se, että uskaltaa muuttaa tekemisiä. Menestyminen takaa, että pärjää markkinassa. Yrittämiseen liittyy aina riski, mutta se luo myös mahdollisuuden menestyä, Pasi kannustaa. ■

MÄEN TILA

PERUSTETTIIN 1947, peltoa oli kuusi hehtaaria ja metsää 220 hehtaaria

1960 RAKENNETTIIN ensimmäinen lypsykarjanavetta

1990-LUVULLA lehmämäärää nostettiin ja peltoa oli 25 hehtaaria, tilan omisti perikunta

1996 ALOITETTIIN koneurakointi

1998 LOPETETTIIN maidon-tuotanto, tilalle tuli lihantuotanto

2000-LUVULLA koneurakointiin tulivat mukaan maanrakennus ja puunkorjuu, tilan yritysmuoto muuttui maatalousyhtymäksi

2004 TULIVAT ensimmäiset emolehmät ja luonnonmukainen tuotanto

2006 VALMISTUI uusi emolehmäpihatto

2012 SIIRRYTTIIN emolehmä-tuotannosta loppukasvatukseen

HUOM!
Muistakaa hakea
siitossonnikokelailenne
kasvukoepaikkaa
ensi elokuussa,
lisätiedot verkko-
sivuillamme.

Ennätyshuutokauppa Jalasjärvellä

Mikko Peuran tilalla Jalasjärvellä huhtikuussa ensimmäinen. Kuten viime vuonnakin, ennätys hinta maksettiin angus-sonnista. Yksilön ennätys hinta nousi peräti 6 500 euroon. Huutokaupan kokonaismyynnin määrä nousi reilusti ja myös huutokaupan jälkimyynti on ollut vilkasta.

Peuran siitossonnikasvattamo rakennettiin viime syksynä. Kasvattamoon mahtuu 200 sonnia, joista 160 oli huutokauppaan mennessä iältään ja ominaisuuksiltaan siitokseen soveltuvia kokelaita. Näistä valikoitui monen karsinnan kautta 47 prosenttia eli 75 sonnia huutokaupan myyntilistalle.

Karsintaprocentti noudatti edellisiä vuosia ja syitä oli yhtä monia kuin ennenkin. Tänä vuonna luonnetta mitattiin numeroasteikolla. Vaikeasti käsiteltävät sonnit karsittiin.

Kasvukokeessa oli viime talvena tavallista useampia vaatavampia käsitte-

lytilanteita ja esimerkiksi selkähaksen ultraukset karvakoneella ajeluineen kestivät ajallisesti sonnia kohden pidempään. Sonnit joutuivat jonottamaan kauemmin, mikä toi sonnien hermojen kestävyuden hyvin esille.

Uuden kasvattamon käsittelytilat ovat osoittautuneet erittäin toimiviksi ja niitä on hyödynnetty aina samalla peruskaavalla, myös huutokauppapäivänä. Sonniin sujuva liikkuminen saikin paljon positiivista palautetta.

KESTOHITTINÄ SIMMENTALIT

Simmentalit ovat olleet menneinä vuosina kesto hitti, joten korkein rodun 4 233 euron keskihinta ei tullut yllätyksenä. Saimme simmental-ryhmään syksyllä mukaan uusia sukuja uusien karjojen kautta.

Huutokaupassa oli pitkästä aikaa paljon myös charolais-sonneja, joilla syntymäpainot olivat maltillisia, mikä helpottaa niiden risteytyskäyttöä tuotantokarjoissa. Keskihinta oli 3 950 euroa.

Limousin-rotuisia sonneja ei ole ollut

muutamia vuosia Atrian huutokaupassa, nyt niitä oli neljä ja ne myytiin kaikki 3 725 euron keskihinnalla.

Myös Herefordit palasivat vuoden tauon jälkeen takaisin listoille, ja nekin myytiin kaikki 3 680 euron keskihintaan. Herefordien myyntiä auttoi tieto, että ne oli testattu hypotrikoosi-sairaudesta vapaiksi ja samalla niiden periyttämä nupouden taso oli testattu geenitestillä. Ostajia miellytti myös niiden rauhallisuus. ■

Myyntitulo huutokauppapäivänä

(sonneja myydään vielä jälkimyyntinä huutokauppapäivän jälkeen)

Rotu	Myyty/ myynissä kpl	Keskihinta € (alv 0%)
Angus	13/20	3977
Charolais	10/25	3950
Hereford	10/10	3680
Limousin	4/4	3725
Simmental	9/16	4233
Kaikki rodut yhteensä	46/75	3935

KATSOMOSSA JÄNNITTIVÄT vierie vieressä sekä sonnien ostajat, että sonnien syntymätilat.

ANGUS-SONNI Männistön Päälikkö oli hintakunkku 6 500 eurolla.

Maa multavaksi kuivalannan avulla

Monet hiilen sitomista edistävät ratkaisut ovat myös kustannustehokkaita, toteaa Carbon Action -hankkeessa mukana oleva viljelijä Jari Eerola Hämeenlinnasta.

Carbon Action -hanke on Baltic Sea Action Groupin ja Ilmatieteen laitoksen yhteinen tutkimus- ja kehityshanke. Hiilipilottihankkeen avulla tutkitaan ilmastoystävällisten viljelytapojen yleistymistä ja tarkoituksena on saada varastoitua mahdollisimman paljon hiiltä maaperään.

Atrialainen Setälä-Eerolan tila Hämeenlinnan Tuuloksessa on yksi sadasta hiilipilottiksi mukaan lähteneistä tiloista. **Jari Eerolan** ja Elisa Uusi-Heikkilän isännöimällä tilalla on 180 ternistä teuraaksi -kasvatuspaikkaa.

– Ympäristöystävälliset viljelymenetelmät eivät ole ristiriidassa tehokkaan viljelyn kanssa ja monet hiilen sitomista edistävät ratkaisut ovat myös kustannustehokkaita, Eerola muistuttaa.

Hän arvioi, että heidän tilallaan esimerkiksi kyntämisestä luopumalla säästetään noin 5 000 euroa vuodessa. Tilan koelohkolla maan multavuutta parannetaan vuosittain vasikoiden kuivalannan avulla. Verrokiksi osa koepeltoa viljellään keinolannoitteilla, ilman kuivalannan lisäämistä.

– Multavuuden kehittymistä seurataan analysoimalla samoista kohdista otettuja maaperänäytteitä viiden vuoden ajan.

Hiilipilotit antavat arvokasta tieteellisesti tutkittua faktatietoa erityyppisten viljelyratkaisujen vaikutuksista satotasoihin ja ympäristökysymyksiin. Ne mahdollistavat tulevaisuudessa entistä paremman tietotaidon hyödyntämisen hiilensidonnassa. ■

MITÄ HIILIVILJELY ON?

Hiiliviljely on viljelymuoto, jossa kohtaavat ympäristöystävällisyys, käytännölläisyys ja satotuotteen laadullinen ja määrällinen tarkoituksenmukaisuus. Siinä hyödynnetään ympäristöystävällisiä ja maaperän orgaanisen aineksen lisäämiseen tähtääviä viljelytek-

nisiä ratkaisuja. Näitä voivat olla esimerkiksi kevennetty muokkausmenetelmät, kerääjäkasvien viljely, orgaanisen aineksen lisääminen maaperään ja syväjuuristen, runsaasti massaa tuottavien kasvien lisääminen osaksi tilan kasvilajivalikoimaa.

NIMITYKSIÄ

Laskentatoimen tradenomi (AMK) **Noora Kannosto** on nimitetty Itikka osuuskunnan johdon assistentiksi 1.4.2019 alkaen.

Agrologi (AMK) **Santeri Lähdemäki** on nimetty maitotilojen asiakkuuspäälliköksi Atrian alkutuotantoon 25.3.2019 alkaen.

OLEMME
INSTAGRAMISSA

Maailman puhtain rehuketju on
nyt myös Instagramissa.

@arehuoy
#arehu #atriatuottajat

Rennon ronskia
makua

ATRIA PORK TOMAHAWK 450 G on reilunkokoinen porsaen fileepala, jossa makua antavat rasvareuna ja luu. Pakkaus sisältää yhden pihvin. Tämä on lihaa "raaimmassa" muodossaan, ronskimman lihamiehen premiumia!

OKRA maatalousnäyttely 3.–6.7.2019 - Oripään lentokenttä

NÄHDÄÄN OKRASSA!

Tervetuloa maistamaan kesän uutuuksia ja tapaamaan alkutuotannon asiantuntijoita Atrian osastolle OKRAan.

Kilpailukykyinen sikatila
2025 -seminaari

12. kesäkuuta 2019 klo 9–15,
Porin yliopistokeskus, Pohjoisranta 11 A

Loppuseminaarissa ovat mukana seuraavat hankkeet:

- Kansainvälisesti kilpailukykyinen sianlihantuotantoketju
- Käytännönläheinen tutkimus sikatiloilla
- Kestävä sikatuotanto agrisymbioosien kautta
- Eläinaineksen tehokas hyödyntäminen sikatiloilla

Muista ilmoittautua 5.6.2019 mennessä osoitteessa:
uusi.atriatuottajat.fi/sikatila2025

 Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Maiju
Pesonen

*”Jos jonkun asian saa
toimimaan teoriasta
käytäntöön, se on aina
onnistuminen.*

Vahvuus
löytyy mittaamalla

Jos ei mittaa ja laske, ei tiedä oman tuotannon vahvuuksia tai heikkouksia, sanoo Maiju Pesonen.

Kuka olet ja mitä teet?

Olen Maiju Pesonen, Carbo hiilineutraali nautaketju -hankkeen projektipäällikkö.

Lempiruokasi?

Hyvä pihvi kruunaa yleensä aterian kuin aterian. Pihvin syöntiladusta olen tullut kenties turhankin kriittiseksi. Mureuden, mehukkuuden ja maun pitää olla kohdillaan. Jos raaka-aine on erinomainen, onnistuneen pihvin voi valmistaa lähes mistä osasta tahansa. Raaka-aineessa tulee olla riittävästi lihasen sisäistä rasvaa ja paistoasteen tulee olla medium.

Kerro paras onnistuminen työssäsi?

Pidän yksinkertaisista asioista. Jos jonkun asian saa toimimaan teoriasta käytäntöön, se on aina onnistuminen.

Kuvaile asiantuntijuuttasi neljällä sanalla?

Käytännönläheinen, innovatiivinen, ratkaisuhakuinen, numero-orientoitunut.

Jos saisit antaa vain yhden neuvon tuottajillemme, niin mikä se olisi?

Jokaisella tuotantosuunnalla on tuotannolliset mittarit, jotka vaikuttavat tuotannon kannattavuuteen ja tuottavuuteen. Jos ei mittaa ja laske, ei tiedä oman tuotannon vahvuuksia tai heikkouksia. Ohje on siis mittaa ja laske.

Minkälainen on sinun normaali työpäiväsi?

Normaali? Tähän mennessä yhtään samanlaista päivää ei ole tullut eteen. Voin olla joko kokouspöydässä, tietokoneella, pitämässä luentoa, ultraamassa sonneja tai mitä vain. Laaja-alainen on toimenkuva.

Mitä Atria-ketjussa työskentely merkitsee sinulle?

Eteenpäin menemistä.

Täydennä lause:
Maailman puhtain ruokaketju

on muodostunut kovan työn tuloksena. Se on ylpeyden aihe, jota ei tulisi unohtaa.

ASIAANTUNTIJA

Tiina Puska, verkkopalveluasiantuntija

TUOTTAJA

Tiina Puska, sikatuottaja

Kukapa sitä paremmin ymmärtäisi tuottajan elämää kuin toinen tuottaja?

Monet asiantuntijoistamme ovat myös tilallisia – tuottajia ja maanviljelijöitä. Emme voi ainoastaan myydä, ostaa ja olla tavoitettavissa. Täytyy tunkea tilan tarpeet ja tietää, mitä arjessa tapahtuu iloineen ja haasteineen. Avoin tiedon ja käytännön kokemusten jakaminen luo tehokkuutta ja turvaa tulevaisuuteen.

ATRIA
TUOTTAJAT

A-REHU

atriatuottajat.fi

A-Rehu arehuoy Atria Tuottajat